

Javna razprava o novem ustavnem sistemu

Pred nami sta že razgrnjena
nutka zvezne kot tudi repub-
ke ustave. Javne razprave o
novem ustavnem sistemu so to-
pred nami. Z ozirom na nji-
ovo pomembnost (kar v naj-
veji meri naj bi izoblikovale –
podlagi številnih konstruk-
cijskih predlogov in treznih pre-
ter ocen – dokončno bese-
no nove republiške ustave), so
emeljeni napori, usmerjeni k
pravam ustavne razprave.

O pripravah razprave v Ljub-
ni bo sicer razpravljala mest-
konferenca SZDL v času, ko
naša številka že izšla, zato
mo v kratkem orisu skušali
kazati potek same razprave
roma specializiranih razprav
drugi fazi ustavnih dopolnil.

Tako bi morali imeti v Ljub-
ni že ob osnutkih ustavnih
polnil razprave o nekaterih
stvenih vprašanih bodočega
pšćinskega in političnega si-
stema. Javna razprava naj bi se
irala na enotna izhodišča gle-
položaja občin in mesta sa-
upravnih interesnih skup-
sti in družbenopolitičnih
organizacij.

Tem razpravam bi sledil
benzinski pristop k oblikovanju
statutov krajevnih skupnosti,
čin mesta ter samoupravnih
eresnih skupnosti. V ta na-
je predlaganih več specializiranih
nih razprav. Za izdelavo stav-
občin in mesta so že obli-
rane komisije. Statute samo-
ravnih interesnih skupnosti
krajevnih skupnosti je treba
likovati v najkrajšem času,
tem pa pospešiti preobliko-
je statutov TOZD in OZD.

In kako naj bi bila organizi-
na javna razprava o ustavnih
polnilnih zvezne in republiške
ave ter o statutih samouprav-

nih interesnih skupnosti? Ver-
jetno, takšen je za sedaj pred-
log, bo tekla razprava o osnut-
kih republiške in zvezne ustave,
statute občin, mesta, samo-
upravnih interesnih skupnosti
in krajevnih skupnosti, pa bi
obravnavali v drugem delu raz-
prave.

Koordinator javne razprave
in usmerjevalec bo sekretariat
sekcije za spremljanje javne raz-
prave o novem ustavnem siste-
mu, ki ga sestavljajo delegati
vseh družbenopolitičnih organi-
zacij in družbenopolitičnih

skupnosti. Morda še to, da
bodo uvod v razpravo podajali
predavatelji, za katere bodo
organizirani seminarji najprej v
mestu in nato (najkasneje do
konca avgusta) v občini za vse
odbornike in družbenopolitične
delavce.

Koordinator javne razprave v
občini bo koordinacijska komi-
sija za razpravo o osnutkih
zvezne in republiške ustave pri
ObK SZDL. Razprava na zborih
delovnih ljudi v TOZD in zborih
volivcev v KS bo od 1. sep-
tembra do 15. oktobra.

J. D. in B. L.

Sezonska dela so v teku, bi lahko podnaslovili ta posnetek našega fotoreporterja Franceta Modica. Vendar pa bi tokrat raje opozorili na feminizacijo, ki se za prosveto seli tudi v naše kmetijstvo...

O TEKOČEM DELU SOCIALISTIČNE ZVEZE

Osnova vodilnih družbenih gibanj

Od lastne organiziranosti k ustavnim spremembam

Občinska konferenca
SZDL kot organizacijska
oblika Socialistične zveze v
občini je v zadnjih mesecih
delovala v smeri vodilnih
družbenih gibanj, pri tem pa
je sodelovala najprej v priza-
devanjih za novo organizira-
nost SZDL v republiškem
obsegu, saj to zahteva današ-
nji trenutek in terjajo pri-
hodnje naloge. Med dvema
sejama izvršnega odbora je
bila tudi v naši občini v teku
javna razprava o tezah o
splošni organiziranosti
SZDL Slovenije. Razprave
so teze v glavnem podpde,
zahtevale pa so, da se na-
tančneje obdelajo materialni
pogoji organizacij na različ-

nihih nivojih in da se zlasti
izdelajo kriteriji za financira-
nje dejavnosti krajevnih
organizacij. Pri teh naj ne bo
merilo le število prebivalcev
in posebnost okolja, ampak
predvsem delavnost organi-
zacije in njena lastna organi-
ziranost.

Ker je samoupravljavec te-
meljni dejavnik vseh družbe-
nih procesov, je Socialistič-
na zveza posvetila kadrov-
skim vprašanjem kar naj-
večjo pozornost in je do-
segla na tem področju v
ljubljskem merilu opažene
uspehe, naloge pa so tako
velike, da bo v prihodnje
traja prav tu vložiti še veliko
naporov. Občinska konfe-

renca SZDL in njeni organi
so razpravljali tudi o kadrov-
skih dopolnitvah v republi-
škem izvršnem odboru
SZDL ter o novih predlogih
za člane izvršnega sveta
SRS. Podprli so predlog, da
se za začasnega predsednika
kulture skupnosti Slovenije
evidentira Tone Pavček.

Široka javna razprava o
ustavnih spremembah se bo
v naši občini začela septem-
bra. Težišče razprave bo v
krajevnih organizacijah
SZDL in po delovnih organi-
zacijah. Iz ustavnih spre-
memb oz. razprave o teh
spremembah bo dejavnost
prešla neposredno v pred-
volilne priprave. sas

Komite o občinskem gospodarstvu

Komite OK ZKS Ljubljana Vič-
Rudnik je razpravljala o ekonomski
situaciji v TOZD v občini. Komite je
sklenil, da je treba v prihodnje po-
svetiti posebno pozornost s strani
samoupravnih kot družbenopolitič-
nih dejavnikov gospodarskim pove-
zovanjem v občini in novim investici-
cijam in mednarodnim pogodbam
glede na to, kako bodo nove investic-
cije vplivale na zaposlenost in oseb-
ne dohodke. Komite je sklenil, da je
treba paziti tudi na najnižje osebne
dohodke in jih poskušati tudi popra-
viti iz socialnih razlogov, pa čeprav
bi bilo to v posameznih primerih v
nasprotju s stabilizacijo. Veliko bolj
je treba tudi poudariti kot doslej, da
brez večje produktivnosti in racio-
nalnejšega izkoriščanja notranjih
rezerv ne bo pravih ekonomskih
učinkov v stabilizaciji. Komunisti
morajo biti tudi bolj pozorni do
posameznih primerov kritike na ra-

čun nekaterih administrativnih
ukrepov, za čemer se običajno sku-
šajo skriti notranje slabosti v posa-
meznih delovnih organizacijah. V
vse analize in preglede stanja na po-
dročju gospodarstva je treba v bo-
doče vključiti tudi podatke s po-
dročja splošne potrošnje oziroma
stanja na področju negospodarskih
delovnih organizacij. Komunisti pa
morajo biti posebej pozorni tudi do
prekinitvev dela, ki so bile letos le tri
manjše: v Utensiliji, pekarni Center
in Vinocetu zaradi slabe obvešte-
nosti delavcev.

V občini ni v nobeni delovni
organizaciji stanje tako kritično, da
bi terjalo politično akcijo, saj so
ekonomska gibanja v skladu z eko-
nomsko politiko v letošnjem letu in
se gibljejo v mejah sprejetih načel za
stabilizacijo.

M. D.

Spomin na herojski boj

Človek, ki bi se rodil tedaj, bi bil danes star 32 let. Ves čas pa bi lahko bil priča mnogim mejnikom pomembnim za naše narode, mejnikom, ki so obrnili kolo zgodovine tako, da je posijalo svobodno sonce tudi za naše narode. Kolo zgodovine in lepšo bodočnost naših narodov je tedaj pred 32 leti na 4. julij obrnila jugoslovanska KP, ko je pozvala na boj z orožjem v roki vse domoljube proti nacistični, fašistični in domači izdajalski golazni. KP Jugoslavije je tedaj dokazala, da je edina sila pri nas, ki resnično zastopa ne le delavski razred naše domovine, temveč tudi vse napredne težnje v svetu in narodnostni interes naših stoletja zatiranih narodov. Ravno to je prav gotovo botrovalo velikemu in takojšnjemu odzivu vseh domoljubov na oborožen odpor, ki ga je KP tudi uspešno izvedla do konca. 4. julij je tako ostal za večno zapisan kot dan herojskega odpora in začetka boja, ki so ga občudovali po celotnem svetu. To je bil začetek boja, okoli katerega se je spletla legenda, boja, o katerem so v oddaljenih deželah menili, da je le lepa pravljica iz časov vojne vihre, saj ni nihče mogel verjeti, da so tega sposobni ti mali balkanski narodi pod vodstvom preganjane KP. Legenda o tem boju in o herojskem voditelju Titu je vzpodbujala ideje in vojake širom sveta, ko so se borili, da bi strli nacistični teror.

4. julij je spomin na junaški boj jugoslovanskih nardo-
v in ponoven dokaz poguma domoljubov pod
vodstvom KP, da se upro do tedaj nezlomljivi sili centralnih
držav, ki so strahovale celotni svet. Ta strah vlivajoči blok
nasilja in terorja pa ni uspel prestrašiti naših ljudi, ki jih je
vodila KP. Naši narodi so tedaj dokazali tisto staro
poučno zgodbo o slogi, kjer lahko sila zlomi eno palico,
snopa pa-ne more. In tak snop so tedaj predstavljali za
hitlerjevske zločince naši ljudje – borci pod vodstvom KP
Jugoslavije!

Ti ljudje, ki so se tedaj upali upreti nacizmu in ta
organizacija, ki je to vodila: KP, je tudi kasneje še ne-
šetokrat dokazala tradicijo 4. julija 1941. Še mnogokrat
je kot tistega dne zedinila vse napredne in domoljube, da
smo ohranili svobodo. To je dokazala v zadnjem času
tudi s pismom tovariša Tita in IB, borci pa so to nešteto-
krat dokazali tudi v mirnem obdobju z graditvijo naše
domovine. Izkazali so se, da vedo, zakaj so se uprli 4.
julija 1941 in zakaj ves čas sledijo idejam ZK. Zgodovina,
kot neizprosni sodnik, je dokazala in razsodila, da je
imela KP tedaj v najhujših časih prav, ko je pozvala
domoljube v boj. 4. julij, kot začetek oboroženega boja,
pa je Jugoslaviji, kakršna je danes, pridobil ugled v svetu,
kakršnega ni imela nikoli prej. Herojski boj naših nardo-
v, ki se je začel prav na ta dan s pozivom KP, poznajo
danes vsi na svetu.

M. DIMITRIČ

Seja sindikalnega predsedstva

V ponedeljek, 2. julija t. m. je bila 1. seja predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov, ki ji je predsedoval Janez Čebulj.

Predsedstvo je sprejelo zasnovano delovnega programa kratkoročnih in stalnih nalog sveta zveze sindikatov in osnovnih sindikalnih organizacij ter sindikalnih konferenc. V občini zdaj deluje 45 osnovnih sindikalnih organizacij z 12.799 člani in pet stalnih sindikalnih konferenc, v katere je vključeno 3741 članov. Tako je v skupini osnovnih sindikalnih organizacij izpostavljeno 4749 članov, v družbenih dejavnostih 3068, v kmetijsko živilski dejavnosti 1714, v storitvenih dejavnostih 1596, v gradbeništvu 1462 itd. Velik pomen in vloga zveze sindikatov, ki je dana v ustavnih spremembah, terjata sindikalnih vodstev večjo prisotnost in odgovornost, so poudarili člani predsedstva.

DOBORNICI O NAJBOLJ AKTUALNI PROBLEMATIKI

Delegatski sistem v praksi

Na nedavni seji občinske skupščine je bila v ospredju dnevnega reda razprava ob uvodu v javno razpravo o novi ustavi s poudarkom na komunalnem in delegatskem sistemu. Izčrpano je nekaj uvodnih misli podal član predsedstva republiške skupščine Zdravko Krivina. Odbornike je v prvi vrsti posebej zanimalo vse, kar ustava prinaša novega na področju krajevnih skupnosti in seveda še posebej financiranje le-teh. Kot že večkrat prej in na podobnih razpravah, se je tudi voljivo rešiti in bo potrebno razčistiti še vrsto nejasnosti, ki ga spremljajo. Zelo umestno je bilo vprašanje, ki je zanimalo predvsem odbornike zbora delovnih skupnosti, in sicer kako in po kakšnem ključu bodo delovne organizacije udeležene kot financirji krajevnih skupnosti? To je predvsem posebno pomembno v sedanjem trendu razvoja, ko na vseh nivojih govorimo o neobremenjevanju gospodarstva. Sem pa lahko zapišemo še misli nekega odbornika, ki so mu pritrjili vsi, namreč, vse preveč razpravljamo o delitvi tistega, kar ustvarimo, vse premalo pozornosti pa kot vedno usmerjamo k dvigu produktivnosti – edinemu racionalnemu pogoju za kasnejšo razdelitev.

Sicer pa so odborniki izrazili zaskrbljenost, češ da je delegatski sistem zapleten. Res je, da je osnovni namen tega sistema dati vso podporo in možnost odločanja delavcu, vendar bo v prvi vrsti vseeno potrebno stremeti za tem, da se delavci v vse večji meri vključijo v delo tudi v krajevnih skupnostih. Poleg tega je neobhodno treba razčistiti tudi vprašanje zagotovitve nemotenega družbenega delovanja delavcev – delegatov, saj je bilo v preteklih letih nemalo krat opaziti, „da so nekateri pač ustvarjeni za delo, drugi pa za predstavljanje!“

Opozorili so, da bo v razpravi nujno treba dati poudarek nekaterim specifičnim problemom, s katerimi se srečujemo v Ljubljani, in se o tem v okviru mesta tudi pogovarjati.

J. D.

Spremembe pri Naši komuni

Že pred časom smo napovedali nekatere spremembe v konceptu in načinu razpošiljanja našega glasila. Koncept naj bi se spremenil ne toliko zaradi tega, ker bi ta ne ustrezal, marveč bolj zato, da bo novi še bolj ustrezal prihodnjim dogajanjem. Največ nezadovoljstva med našimi bralci pa upravičeno poraja neredno dostavljanje Naše komune, saj naročniki ostajajo brez izvodov, jih pozno dobivajo, novi pa se težko vključujejo. Vse to smo vsaj na mestnem območju občine skušali odpraviti z lastno dostavno mrežo prek krajevnih organizacij, vendar do vzpostavitve te mreže še ni prišlo, ker čakamo prej na razplet nekaterih novih momentov. Med temi prinaša največ možnih novosti ponudba Ljubljanskega dnevnika, da bi občinski časopis izhajali kot avtonomne priloge Dnevnika. Prav v dneh okoli zaključka redakcije te številke tečejo o tem pogovori in dogovori. Kolikor bi prišlo do realizacije tega predloga, bo urejena tudi distribucija, sicer bomo prešli k izvajanju prvotnega načrta. Naša komuna bo izšla spet septembra, tačas pa želi vsem svojim bralcem prijetne počitnice!

-ur.

Medtem ko so člani ZKB ter njihovi svojci na počitnicah – nekateri tudi v svojem počitniškem domu v Banjolah pri Pulju – razpravljajo upravni odbor počitniške skupnosti ZKB v naši občini o drugi fazi izgradnje tega rekreacijskega kompleksa. Borci pričakujejo, da bo 19 občin solidarno podprlo njihov predlog.

Občinski svet zveze sindikatov se je konstituiral

Na pobudo občinskih in mestnih družbenopolitičnih organizacij, zlasti ZK in SZDL, je pričel mestni svet zveze sindikatov v drugi polovici leta 1972 priprave za ustanovitev občinskih svetov zveze sindikatov v Ljubljani. V začetku letošnjega leta so se končno sestale osnovne organizacije sindikatov in ustanovile v posameznih ljubljanskih občinah zveze sindikatov ter s tem izpopolnile še zadnji kompleksne družbenopolitične organiziranosti v ljubljanskih občinah.

Na osnovi tega ustanovitvenega sklepa so v aprilu delegacije sindikatov posameznih dejavnosti (strokovni sindikati) v posameznih občinah izvolile po delegatskem načelu občinske svete zveze sindikatov. Tako je bilo za našo občino izvoljenih v občinski sindikalni svet 47 delegatov in sicer iz naslednjih delegacij: 15 iz industrije, 13 iz družbenih dejavnosti, 8 iz storitvenih dejavnosti, 6 iz gradbeništva in komunalne dejavnosti, 4 iz kmetijstva in živilske industrije ter 1 iz dejavnosti prometa in zvez.

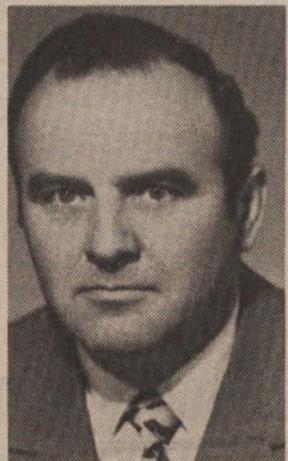
Dne 14. junija se je ta občinski svet na svoji prvi seji, ki jo je otvoril predsednik MSS Rudi Bregar, konstituiral tako, da je sprejel začasna pravila občinske sindikalne zveze, izvolil svoje predsedstvo, svojega predsednika in podpredsednika ter imenoval strokovno političnega sekretarja.

Začasna pravila občinske zveze sindikatov bodo veljala do prihodnjega kongresa sindikatov in določajo področje delovanja občinske zveze in njene organe (zbor delegatov, konferenca, občinski svet in nadzorni odbor), pristojnosti občinskega sindikalnega sveta in njegovih organov (komisije oz. koordinacije, predsedstvo, predsednik, podpredsednik in sekretar), pravice in dolžnosti članov sindikata in delegatov in končno medsebojna razmerja občinske zveze sindikatov do mestne zveze sindikatov in mestnih strokovnih sindikatov ter razmerja zveze do drugih družbenopolitičnih organizacij in občin. Pri tem je pomembno omeniti, da se bodo osnovne organizacije sindikatov povezovala na eni strani v strokovne sindikate, ki bodo organizirani samo na ravni mesta, na drugi strani pa na občinsko zvezo sindikatov. Pravila tega medsebojnega komuniciranja bo najbolje določila bodoča delovna praksa.

Izmed svojih delegatov je občinski svet zveze sindikatov izvolil devetčlansko predsedstvo kot politično izvršilno telo in sicer v naslednji sestavi:

1. Arko Janez iz družb. dejav. (Zavod za zaposlovanje)
2. Čebulj Janez iz industrije (Iskra-Zavod za avtomatizacijo)
3. Fornazarič Mimica iz storitv. dej. (Dom mladine v trg. in gost.)
4. Geroni Janez iz kmetijstva (KZ Vel. Lašče)
5. Kustec Anton iz gradb. in kom. dej. (Ljubljanske opake - Brdo)

6. Moškrič Marija iz druž. dej. (KPD Ig)
7. Mrak Ciril iz industrije (LIP Hoja)
8. Nevečny Karel iz storitv. dej. (Mercator Lj.)
9. Sumina Mladen iz industrije (Tovarna vijakov Li.)

Na čelu občinske sindikalne organizacije: Janez Čebulj

Občinski sindikalni svet je v svojih začasnih pravilih določil, da bo imel naslednje štiri stalne komisije: komisijo za družbeno ekonomsko odnose, socialna vprašanja in samoupravljanje, komisijo za kadrovska vprašanja in izobraževanje, komisijo za rekreacijo, šport in druge družbene aktivnosti ter komisijo za splošni ljudski odpor. Predsednik in člani teh komisij bo občinski svet izvolil na prihodnji seji.

Nato je občinski svet izvolil za svojega predsednika Janeza Čebulja, dolgoletnega družbenopolitičnega delavca, večkratnega odbornika skupščin občin in mesta ter delegata na kongresih SZDL, ZKS in samoupravljevalcev, za podpredsednika pa inž. Cirila Mraka aktivnega družbenopolitičnega in zlasti sindikalnega delavca. Za strokovno političnega sekretarja, ki bo poklicni delavec občinskega sveta, pa je svet imenoval Jožeta Dermovška-Dušana, ki je tudi aktiven družbenopolitični delavec in v zadnjem času zlasti prizadeven v sindikatih pedagoških delavcev in v delu z mladino.

S to izvolitvijo svojih teles se je občinski svet zveze sindikatov Ljubljana-Vič-Rudnik dokončno konstituiral in pod tem nazivom od začetka julija posluje v stavbi občinske skupščine skupno z ostalimi občinskimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Na seji je predsednik mestnega sveta zveze sindikatov Ljubljana tov. Bregar govoril delegatom in gostom o pomenu ustanovitve in bodočega delovanja občinske zveze sindikatov in o njenem obširnem delovnem programu, ki izhaja iz delovnega programa mestne zveze sindikatov in iz aktualnih nalog. Na tej osnovi in na osnovi razprave je občinski svet sprejel v svoj orientacijski bližnji delovni program predvsem naslednje naloge:

- nadaljnja organizacijska in delovna izpopolnitev ter povezovanje z osnovnimi organizacijami sindikata na svojem območju;
- organizacija plenarnih razprav: o predlogu družbenega dogovora o osnovah kadrovske politike v Ljubljani, o osnutkih zvezne in republiške ustave ter o izhodiščih za pripravo sklepov X. kongresa ZKJ ter o gradivih prihodnjega kongresa zveze sindikatov;
- analiziranje in ocena uveljavljanja delavskih ustavnih amandmajev v organizacijah združenega dela glede ustanavljanja in združevanja TOZD ter oblikovanje načina sodelovanja in pomoči občinskega sveta, kjer bo to potrebno;

- priprave za uvedbo delegatskega sistema in organizacijsko kadrovske priprave za volitve v skupščine in organe delavskega samoupravljanja, ter ne nazadnje - reševanje problematike in pomembnejših skupnih zadev, ki jih bodo nakazovale osnovne organizacije sindikatov.

Svojo uspešno prvo konstituirano sejo je občinski svet zveze sindikatov zaključil z ugotovitvijo, da je občinska sindikalna zveza izpopolnjena oblika organiziranosti osnovnih sindikalnih organizacij v občini, da je to praktično njihova skupnost, ki se ustanavlja ne samo zaradi kompleksne družbenopolitične organiziranosti občine v Ljubljani, temveč in predvsem zaradi potrebe sindikalnega članstva, da prek ustrezne organizacijske strukture tvorno in enakopravno sodeluje pri obravnavanju in razreševanju komunalnih in družbenih zadev na območju občine, ki je z delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi baza samoupravnega odločanja. -J.

V JAVNI RAZPRAVI

Osnutek zakona o družbenem varstvu otrok

Skupščina Socialistične republike Slovenije je na sejah pristojnih zborov dne 5. julija 1973 sprejela sklep, da se da v javno razpravo osnutek zakona o družbenem varstvu otrok in o skupnostih otroškega varstva. Po sklepu skupščine SR Slovenije naj javna razprava o tem zakonskem osnutku traja do konca septembra.

V osnutku zakona o družbenem varstvu otrok in o skupnostih otroškega varstva so v splošnih določbah poudarjena predvsem naslednja načela:

- da družbeno varstvo otrok obsega dejavnosti in ukrepe, s katerimi delovni ljudje solidarno ustvarjajo ugodne pogoje za zdrav razvoj in vzgojo vseh otrok;
- da se uresničijo cilji družbenega varstva otrok, se ustanovlja skupnosti otroškega varstva ter zagotavljajo viri za financiranje družbenega varstva otrok;
- vsa vprašanja, ki zadevajo družbeno skrb za otroke, uresničujemo delovni ljudje na samoupraven način, neposredno in po svojih delegatih v interesih skupnosti. S tem je delovnim ljudem dana možnost, da odločijo o družbenih ciljih in se opredeljujejo za vsebino dejavnosti v skladu s svojimi materialnimi možnostmi;

- programi družbenega varstva otrok določajo oblike in obseg družbene skrbi za vse otroke;

- obveznost delovnih ljudi, da po svojih zmogljivostih na načelu vzajemnosti in solidarnosti prispevajo za razvoj mladega rodu.

V skladu z ustavnimi dopolnili dopolnjuje navedeni zakon oblikovanje skupnosti otroškega varstva z namenom, da bi te skupnosti povezovala nosilce interesov družbene skrbi za otroke in izvajalce nalog družbenega varstva otrok.

Glede na to, da se s potrebami otrok najbolj neposredno soočajo v krajevni skupnosti in občini, postajajo prav te skupnosti otroškega varstva najbolj pomembne. Zato naj bi te skupnosti povezovala vse samoupravne dejavnike, ki so na kakršenkoli način zainteresirani za uspešen razvoj otrok v občini in krajevni skupnosti.

Temeljne skupnosti otroškega varstva so bile že doslej formirane v nekaterih občinah. Ta zakon pa v skladu z ustavnimi dopolnili določa, da se ustanovljajo na podlagi samoupravnega sporazuma skupnosti otroškega varstva v vseh občinah. Takšno obvezno ustanavljanje skupnosti otroškega varstva v vsaki občini utemeljuje pomen in značaj družbenega varstva otrok kot dejavnost posebnega družbenega pomena. To določilo je še posebej pomembno, če upoštevamo, da se v občinah rešujejo pomembna vprašanja financiranja izgradnje objektov otroškega varstva in drugih oblik družbenega varstva otrok.

Zakon, ki je v razpravi, določa načela organizacije in pomembnejše naloge skupnosti otroškega varstva. S samoupravnim sporazumom o ustanovitvi skupnosti otroškega varstva in s statutom se določa organizacija in delo skupnosti otroškega varstva, razmerja skupnosti do družbenopolitične skupnosti, pristojnost organov ter volitve članov skup-

ščine, ki je najvišji organ skupnosti otroškega varstva.

Skupščino skupnosti otroškega varstva sestavljajo delegati delovnih ljudi iz organizacij združenega dela in tistih samoupravnih interesnih skupnosti, ki izvajajo naloge družbenega varstva otrok, iz drugih organizacij združenega dela in iz krajevnih skupnosti. Da bi se bolj poglobljali samoupravne odnose na področju družbenega varstva otrok, je v zakonu predlagana ustanovitev enot skupnosti otroškega varstva v krajevni skupnosti. Krajevna skupnost postaja tako osnovna celica razvijanja samoupravnih odnosov pri uresničevanju konkretnih nalog družbenega varstva otrok. Osnutek zakona tudi določa, da se na podlagi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi povežejo skupnosti otroškega varstva v zvezo skupnosti otroškega varstva.

Kar pa zadeva financiranje družbenega varstva otrok določa zakonski osnutek, da so sredstva za te namene prispevki delavcev iz osebnega dohodka in drugih zavezancev - kmetov in oseb, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost. Mimo tega so še sredstva za financiranje družbenega varstva otrok tista sredstva, ki jih v te namene dajejo organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti, druge organizacije in tudi občani.

Ko zakon govori o dnevnem varstvu otrok, poudarja, da je treba pri uresničevanju te družbene skrbi za otroke upoštevati potrebe otrok, življenjske razmere družine in delovne pogoje staršev. V osnutku zakona je poudarjeno, da starši neposredno prispevajo k stroškom za dnevno varstvo otrok v skladu s svojimi ekonomskimi zmogljivostmi.

Zakon, o katerem je govora, določa tudi tri oblike denarnih pomoči otrokom in sicer: otroški dodatek, pomoč za opremo novorojenega otroka in posebni dodatek k otroškemu dodatku za otroke samohranilcev in za telesno ali duševno prizadete otroke. Predvideno je, da skupnosti otroškega varstva s samoupravnim sporazumom natančneje določajo pogoje za pridobitev pravice do denarne pomoči, višine de-

narnih pomoči ter pogoje za določitev višine teh denarnih pomoči na način uveljavljanja in izplačevanja.

V osnutku zakona se zakonsko ureja tudi „Teden otroka“, ki je pri nas že dolgoletno tradicija. Višino prispevka, način pobiranja namembnost pa bo v smislu zakona določila zveza skupnosti otroškega varstva v skladu z družbeno določenim programom družbenega varstva otrok.

Na kraju naj ugotovimo še to: zakonski osnutek je sestavljen v skladu z intencijami ustavnih memb, saj izpopolnjuje in utrjuje moudravnost odnose na področju družbenega varstva otrok in skupnosti otroškega varstva samostojnosti kot so jih imele slej. Zakonski osnutek kompleksno ureja celotno področje družbenega varstva otrok in daje - kar je sebi seboj pomembno - poseben poudar pri reševanju vprašanj s področja krajevnih skupnosti. Zivno je dejstvo, da se samoupravne interesne skupnosti otroškega varstva zdaj organizirajo kot skupnosti otroškega varstva na območju občine. To pomeni, da postajajo skupnosti samostojne in ne več sekcije ali komisije v okviru temnih izobraževalnih skupnosti. S tem je nedvomno dana vsa možnost mnogo bolj načrtno in intenzivno urejanje temeljnih nalog družbenega varstva otrok.

Cep rav predloženi zakonski osnutek temelji na pozitivnih izkušnjah, ki smo jih dosegli v zadnjih letih področju družbenega varstva otrok ter upošteva ustavne spremembe, zagotavljajo delovnim ljudem vico do urejanja pogojev za osebne razvoj njihovih otrok. Menimo, da bi moral zakon biti podprt, da je otroško varstvo javnost posebnega družbenega pomena. Menimo tudi, da je v zakonu poudarjena vzgojna naloga družbenega varstva kot tudi ob med skupnostjo otroškega varstva drugimi interesnimi skupnostmi se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem. Prav gotovo pa bo javna prava pokazala na morebitne manjkivosti zakona in prispevalo temu, da bo zakon o družbenem varstvu otrok in o skupnostih otroškega varstva čimboljše in napredno, tako da bo razumljiv sleherni občani. Ne smemo pozabiti, da končno za kompleksno urejanje vprašanj, ki nesporno zadevajo liko večino občanov.

OB PRIPRAVAH NA USTANOVITEV TELESNOKULTURNIH SKUPNOSTI

Čudni postopki in zaključki

Izhodišča za razvoj telesne kulture v Sloveniji, sprejeta 19. aprila 1973 na razširjeni skupni seji predsedstva in izvršnega odbora republiške konference SZDL Slovenije, obvezujejo vse sodelujoče v pripravljanju in sprejemanju omenjenih izhodišč, da izdelajo konkretne akcijske programe za svoje delovno področje. V zaključnem delu dokumenta je tudi sklep, da morajo biti organizacije socialistične zveze prostor za usklajevanje akcije vseh, še posebej pa telesno-kulturnih skupnosti ter samoupravnih in družbenopolitičnih dejavnikov.

V občini Ljubljana Vič-Rudnik smo bili že pred sprejetjem omenjenih izhodišč dovolj konkretni z akcijskim oziroma delovnim programom občinske zveze za telesno kulturo. Ta program je bil sprejet decembra 1972 in temeljito obravnavan tudi na seji izvršnega odbora Obk SZDL kot osnova za dogovor o ustanovitvi telesnokulturne skupnosti v občini. Za temeljitve priprave na ustanovitev telesnokulturne skupnosti je izvršni odbor imenoval začasni iniciativni odbor, ki ga je skupščina občine na predlog koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja Obk SZDL kasneje (28. junija) v nespremenjenem sestavu tudi imenovala.

Iniciativni odbor je imel že dve seji, na katerih smo se dogovorili za izdelavo osnutkov delovnega programa in začasnega statuta telesnokulturne skupnosti ter poslovnika za delo ustanovne skupščine, ki bo predvidoma od 10. do 15. oktobra 1973, kot tudi osnutka za samo-

upravni sporazum o financiranju telesnokulturne dejavnosti v občini. Priprave vseh teh dokumentov bodo opravljene v dveh delovnih skupinah, najkasneje do 15. septembra. Celotno gradivo bo po datumu dano v javno razpravo ustanovne skupščine.

Delo iniciativnega odbora temelji na delovnem programu občinske zveze za telesno kulturo, sklepih vršnega odbora občinske komisije SZDL kot tudi na osnovi „Izhodišč RK SZDL Slovenije in zakonodajne lesnokulturnih skupnosti.“

Zal moram poudariti, da na področju iz materialov, ker kot lahko služijo bolj v informativne razmišljanje o čudnih postopkih zaključkih kot pa za osnovo za daljnje delo v pripravah na upravno organiziranje telesnokulturne življenja v ljubljanskih občinah in hkrati v samem mestu.

Očitno je, da v Ljubljani ni usklajenega programa za razvoj telesne kulture in tudi neenotnih izhodišč za formiranje ljubljanske telesnokulturne skupnosti. V javni pravi usklajen program naj bi bil osnova za vse nadaljnje dogovore mestnem nivoju. V kolikor pridemo do takega programa, nujno, da se držimo delovnega programa v občini do ustitvovanja telesnokulturne skupnosti in se med občinskimi skupnostmi posrednikov samoupravno dogovorjamo za oblikovanje skupne politike v Ljubljani za vsa področja telesne kulture kot tudi za njihovo urejanje.

BINE LENAR

Učenci nekaterih osnovnih šol na Podljudelju

Zveza združenj borcev NOV občine Ljubljana Vič-Rudnik in sicer komisija za bivše politične intermirance, zapornike in izseljence, je že marca 1973 dala iniciativno, da bi maja 1973 učenci 7. in 8. razreda osnovnih šol občine Vič-Rudnik obiskali spominsko obeležje bivšega nemškega taborišča Mauthausen - podružnice na Podljudelju. Upravitelji šol so pozdravili to zamisel ter jo smatrali za umestno ter za potrebno ob vzgojnem konceptu dela z mladino. Aktivni ravnateljevi viških šol pa je prišel do zaključka, da nimajo finančnih sredstev za prevoz z avtobusi. Zanimivo je, da so podelske osnovne šole ob sodelovanju krajevnih družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti našle vire za kritje teh stroškov za poučno ekurzijo, za kar vsaj lahko smatramo ogled spominskega obeležja na Podljudelju.

V soboto, 19. maja 1973, se je zbralo ob spomeniku na Podljudelju 220 učencev viških razredov osnovnih šol Ig, Velike Lašče, Polhov Gradec in Skofljica. Pristostovali so tudi nekateri člani ZB NOV Podljudelj s praporom ter zastopniki zveze borcev NOV v Trzihu. Zbrane je pozdravil predsednik SZDL na Podljudelju, Predsednik občinske komisije za internirance tov. Tipič je mladini pojasnil pomen napis „Obtožujem“ na podstavku okostnjaka ter v glavnih potezah obrazložil trpljenje in mučenje v nemških nacističnih taboriščih. Zahvalil se je učiteljem, ki so spremljali mladino in še prav posebno učencem osnovnih šol, ki so se v tolikšnem številu odzvali vabilu. Sledele so recitacije o taboriščih in pevsko točka terceta učenk šole Polhov Gradec.

Prek ceste ob lansko leto urejenem spominskem obeležju je mladina z zanimanjem poslušala pripovedovanje tovariša Kraucerja, interniranca iz taborišča Mauthausen. Tudi tov. Bergant se je spominjal krvavih dogajanj, katerih očitavec je bil sam pri delu internirancev na Podljudelju.

Navzoč je bil tudi bivši interniraneec iz Mauthausna, na katerem so bili nacistični zločinci delali poskuse na živem telesu. Sledele so pevške točke in recitacije učencev raznih sodelujočih osnovnih šol. Mladini smo še pojasnili napise številnih marmornatih plošč.

Lepo sončno vreme je mladino pustilo v spominu naravno gorsko lepoto na Ljudelju in razmišljanje o težavah, ki jih je imela narodnoosvobodilna borba širom po naši domovini.

LJUBO TIPLIČ

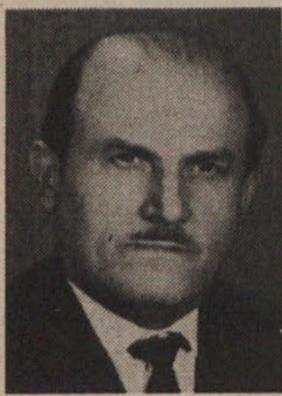
NAŠA KOMUNA

Glasilu občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izhaja mesečno. Urejata izdajatelj-ski svet - častni predsednik dr. Josip Vidmar - in uredniški odbor: Milovan Dimitrič, ing. Alojz Habjan, Slavo Kobe, Bine Lenaršič in Sandi Sitar (glavni in odgovorni urednik). Uredništvo in uprava Ljubljana, Trg MDB 7/I., tel. 20-728, tekoči račun SDK 50103-678-51173. Rokopisov ne vračamo. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

Podaljšan mandat članom OK ZK

Komite občinske konference ZKS Ljubljana Vič-Rudnik je sklenil na MK ZKJ predlagati podaljšanje mandata članom občinske konference ZKS do konca leta 1973. Konferenca bo razpravljala in sklepala o tem v jeseni, točneje v septembru. Komite je sprejel omenjeni sklep zaradi uskladitve mandatnih rokov organov ZK v Ljubljani.

M. D.

LOJZETA STRAJNERJA NI VEČ

Z bolečino zadnjega slovesa smo se sredi minulega meseca ob preanom grobu poslovili od tovariša Lojzeta Strajnerja, neumornega aktivista socialistične zveze, tajnika krajevne organizacije SZDL „Milan Česnik“, član občinske in mestne konference SZDL.

Po rojstnem kraju Trzačan, rojen 1909. leta, je že kot otrok spoznal grenkobo, krivice in zapostavljanje slovenskega življa onstran meje domovine. Pred nastopajočim fašizmom se je s starši, brati in sestrami moral zateči v Šentjur ob Pesnici, kjer je dokončal osnovno šolo. Kot predan ljubitelj življi je potem končal dveletno konjersko šolo v Kutjevem in konjeniško podoficersko šolo v Nišu z odličnim uspehom. Kot podoficer je služboval v mnogih krajih takratne Jugoslavije. Nazadnje je bil zaradi kritičnega odnosa do nekaterih problemov iz vojaškega življenja in dela kazensko odpuščen iz aktivne vojaške službe.

V začetku okupacije se je v Mariboru priložnostno zaposlil v tovarni avtomobilov, kjer je več delavcem - Slovencem pomagal pri odhodu v partizane. Med uspešnimi akcijami, v katerih je sodeloval, je bilo rekviriranje dveh trgovin in trafik v Rušah. Partizanski javki v Mariboru je preskrbel načrt o umiku nacističnih vodij na Koroskem.

Po osvoboditvi je kot strokovnjak delal na državnem posestvu v Ormožu. Potem na ministrstvu za kmetijstvo kot strokovnjak za krmno. Bil je tudi več let upravitelj kobilarne Lipica. Znanje in sposobnost za organizacijo ga je privedla na vrh življenjske kariere v letih, ko ni bilo časa za počitek. Naloge so si sledile ena za drugo. Prostega časa skorajda ni poznal ob temeljitim, vestnem opravljanju delovnih in družbenopolitičnih funkcij. Vedno brez kompromisov, odločen v delu in kritiki, dosleden v izvajanju skupnih nalog. Skratka, aktivist in bорец za boljše odnose med ljudmi v krajevni skupnosti in vseh delovnih sredinah. Kot tak nam bo ostal v spominu.

Nov gasilski prapor - v Velikih Laščah. Razvili so ga 8. julija 1973. Čestitamo!

Osnutek za novi Karlovški most

Projektanti Ljubljanskega urbanističnega zavoda in Projekta za nizke gradnje so izdelali tri osnutke za gradnjo novega Karlovškega mostu.

Os novega mostu je pri vseh treh osnutkih povsem enaka, enaka je tudi os novega križišča Ceste za gradom s Privozom in os Orlovo ulice z Dolenjsko cesto, kjer imamo drugo novo semaforizirano križišče za nov priključek Izanske ceste na Dolenjsko cesto.

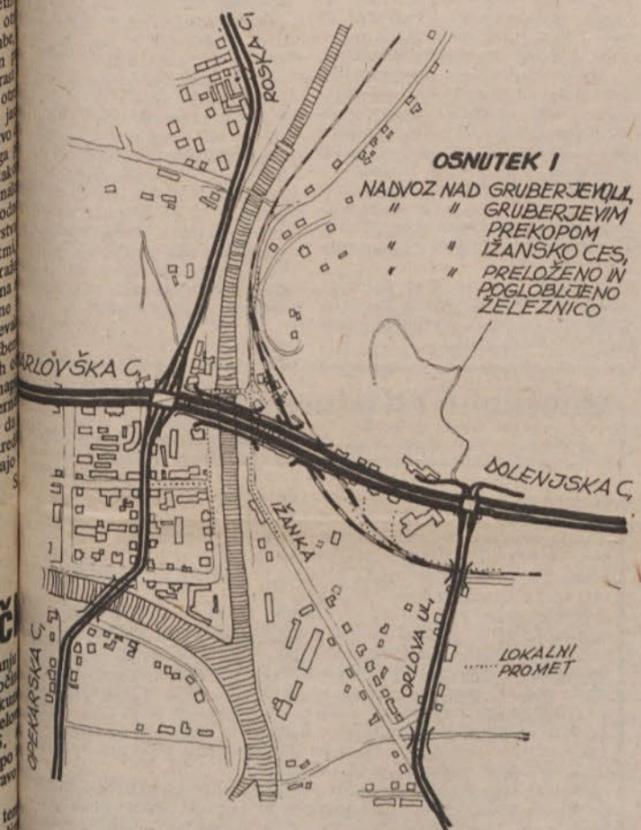
Vsi osnutki omogočajo kasnejšo gradnjo nadvoza nad Orlovo ulico ter gradnjo novega mostu preko Ljubljance na Prulah. Tudi ta za gradom se obravnava povsod enako. Projektanti računajo zelo drago gradnjo galerije na stebrih.

Do odločitve, kateri osnutek je najboljši, še ni prišlo. Znano pa je, da bi po videzu v prostoru še najmanj motila okolico izvedba po osnutku „1“, kjer imamo le tri metre visok nasip ali viadukt ter ca. 10 m poglobljeno železnico. Seveda so tej zamisli načelno naklonjeni pri mestni skupščini. Svet za urbanizem in skupščina občine Center so se v načelu odločili za osnutek „2“ z enotnim visokim viaduktom. Viška občina se še ni opredelila. Koordinacijska komisija republike, mesta in občine Center ter občine Vič-Rudnik zagovarja osnutek „3“, ki je seveda najcenejši.

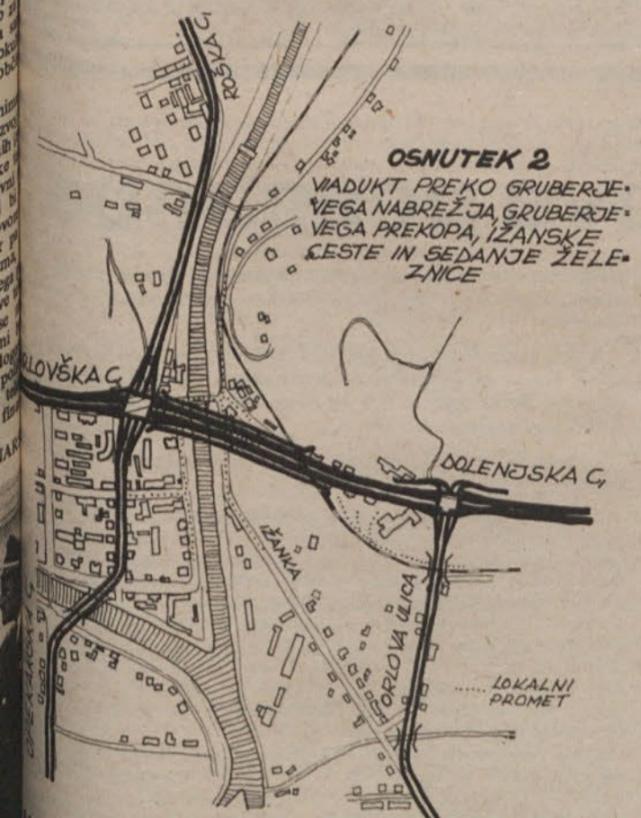
Od prvotno predvidenih stroškov v višini 50 do 60.000.000 je cena narasla na ca. 120.000.000. Če od tega zneska odbijemo stroške za gradom, ki jo sedaj ni treba graditi na novo, potem nam ostane še vedno ca. 90.000.000 din, ki bi jih morali oskrbeti tako, da plača republika 50 %, občini Center in Vič pa 50 %. Če pri gradnji in tretjem osnutku črtamo od stroškov položitev in poglobitve železnice ter rušenje vseh hiš in gostilne pri Češnovarju, kar bi skupaj ca. 25 do 30.000.000 din, potem rabimo za drugi ali tretji osnutek še vedno ca. 60.000.000 din.

Republiška skupnost za ceste ima v svojem finančnem programu za leto 1974 predvideno vsoto 17.500.000 din ter bo začela marca naslednje leto z gradnjo, če bosta občina Center in Vič pripravili kak znesek. Tako bi z vsoto 35.000.000 din začeli z gradnjo ter bi tudi rušenje in priključke zmanjšali na minimum.

Prednosti in slabosti osnutkov so:

Osnutek „1“
V prostoru bo ležal najlepše. Težka preložitve železnice. Največ rušenja. Izvedba, ca. 120.000.000. Sedaj finančno težje izvedljiva. Zelo težka izvedba morebitnega poteka regionalne ceste po desnem bregu Gruberjevega prekopa nad sedaj položeno železnico.

Osnutek „2“
Zelo visok in dolg viadukt, ki doseže nad sedanjo Dolenjsko železnico 7 m nad tračnicami. Zaradi visoke lege bo ropot vozil zelo motil okolico. Vse se spjelje pod njim ves lokalni promet sedanjih cest in ulic preko novega mostu. Po stroških je v sredini ter bi stal ca. 60.000.000 din. Pod viaduktom se lahko spjelje regionalno cesto po desnem bregu, če se položi železnica predor.

Osnutek „3“
Predor pod železnico je po oceni komisije najugodnejši, ker je najcenejši, ca. 50 do 55.000.000 din. Leži najnižje in ne ruši pogleda na okolico, povzroča najmanj ropota, ker leži na sedanjem terenu ali celo nižje, omogoča prečkanje regionalne ceste v nadvozu poleg položene železnice, gradi se lahko v etapah, nekoliko slabše rešuje lokalni promet.

Vsi osnutki močno ogrožajo tamkajšnjo osnovno šolo, zato s študijami nadaljujejo.

PRIPIS UREDNIŠTVA:

Uredništvo vabi občane, da pošljejo k osnutkom svoje pripombe in predloge. Posredovali jih bomo odgovornim komisijam, svetom in občinam, ki bodo to problematiko obravnavali.

V OPUŠČENI IZANSKI OPEKARNI

Moderna fermentacijska proizvodnja

Že več let stoji blizu Iga solidno grajena, opuščena, neizkoriščena opekarna, ki bi bila sposobna prevzeti marsikatero gospodarsko dejavnost. Izhajajoč iz tega spoznanja, je grupa strokovnjakov, sodelavcev biroja „Novum“, ki ima svoj sedež na viški občini, predlagala, naj bi se v tem objektu razvile nove tehnologije s področja fermentacije, ki v gospodarstvu dobiva vse večji pomen.

Omenjena grupa že več let raziskuje fermentacijske postopke in prenaša študijske rezultate v gospodarstvo. Predstavniki viške komune vsestransko podpirajo pobudo biroja „Novum“, ki že nekaj mesecev pripravlja prvo fazo koriščenja opuščene opekarnice v okvirju novega Centra za industrijsko mikrobiologijo, ki je pred ustanovitvijo. Prve naloge, ki bi jih reševal ta Center, bi bile razvoj postopkov za proizvodnjo peletin, noze in maltoze ter postopek za proizvodnjo dietalnega kisa. Peletinnoza se uporablja predvsem v proizvodnji sadnih sokov in v vinarstvu. Dosedaj so te preparate v celoti uvažali. Spričo naglega naraščanja proizvodnje sokov bo pojav domačega preparata na trgu pomenil znaten prihranek deviznih sredstev. Ker proizvodnja sokov tudi drugod naglo narašča, obstajajo tudi možnosti izvoza tega preparata. Maltoza je encim, ki se ga v vedno večji meri uporablja v živilski industriji in tudi v drugih gospodarskih panogah.

Dietalni kis je vedno bolj iskane ne le kot začimba, temveč tudi kot zdravilna in osvežujoča pijača, kot dodatek v kopoljih, za osveževanje in proti utrujenosti. Uporablja se tudi v kozmetiki za nego kože. Finančna sredstva in strojne naprave, ki so potrebne za adaptacijo

opekarnice, so zajamčene in je potrebno le še zadostiti formalnosti okoli ustanovitve Centra, ki bi bil edini te vrste v Jugoslaviji. Poleg domačih slovenskih strokovnjakov je zagotovljeno sodelovanje uglednih strokovnjakov – znanstvenikov zagrebške in novosadske univerze. Obstaja pa tudi široka mreža povezave s strokovnjaki in sorodnimi ustanovami v inozemstvu.

Dela za usposabljanje Centra bi trajala manj kot leto dni, tako da bi nova ustanova že v razmeroma kratkem času predstavljala pomemben vir dohodkov. Želeli bi, da bi čimprej prebrodili formalnosti za realizacijo zamisli. Obstaja namen, da bi se Center formalno kot posebna temeljna organizacija združenega dela pri Živilskem kombinatu Žito. Priprani smo, da bi to pomembno slovensko podjetje s tem zaozaralo globoko brazdo na polju pospeševanja domačega dela in neodvisnosti od inozemskih licenčnih uslug.

Dokončna odločitev za načelnika

Odborniki obeh zborov občinske skupščine so na predzadnji seji na predlog komisije za volitve, kadrovska vprašanja in imenovanja sprejeli soglasno sklep, da se imenuje Stojana Pertovta za načelnika oddelka za gradbene in komunalne zadeve. Vendar je kmalu zatem Stojan Pertovt pisмено obvestil skupščino, da dolžnosti načelnika ne more sprejeti, ker se je po temeljitem udarku odločil za drugo zaposlitev. Objavljen je bil ponoven razpis. Komisija za volitve, kadrovska vprašanja in imenovanja je sklenila predlagati za načelnika Jožeta Lekšana. Predlog je skupščina soglasno sprejela in tako bo dolžnost načelnika oddelka za gradbene in komunalne zadeve opravljal Jože Lekšan.

FRIDERIK GERL

Dela za usposabljanje Centra bi trajala manj kot leto dni, tako da bi nova ustanova že v razmeroma kratkem času predstavljala pomemben vir dohodkov. Želeli bi, da bi čimprej prebrodili formalnosti za realizacijo zamisli. Obstaja namen, da bi se Center formalno kot posebna temeljna organizacija združenega dela pri Živilskem kombinatu Žito. Priprani smo, da bi to pomembno slovensko podjetje s tem zaozaralo globoko brazdo na polju pospeševanja domačega dela in neodvisnosti od inozemskih licenčnih uslug.

FRIDERIK GERL

Gradnja brez dovoljenj

Lani je republiška skupščina sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o urbanističnem planiranju. Zakon podrobno ureja gradnjo brez dovoljenj.

Na zemljiščih, ki so določena kot zavarovana zemljišča ali na katerih je razglašena prepoved gradnje, je inspekcija z zakonom pridobila možnost samostojnega ukrepanja v skrajšanem upravnem postopku. Na drugih zemljiščih pa urbanistična inspekcija odreja ustavitve del, dokler si investitor ne pridobi dovoljenj oziroma predlaga za urbanizem pristojnemu občinskemu organu, da uradoma uredi postopek za ugotovitev, ali je možno naknadno izdati dovoljenja.

Dopolnjeni zakon ureja nov instrument in sicer za objekte, za katere ni možno tudi naknadno izdati dovoljenj, pa ni izdana odločba o odstranitvi objekta; za tak objekt se vpiše v zemljiško knjigo zaznamba, da je objekt določen za odstranitev. Pogodbe o prodaji objekta ali dela objekta, ki nimajo dovoljenj, nimajo nobenega pravnega učinka.

Skladno z dopolnjenim zakonom smo se vse ljubljanske občine dogovorile, da bomo po enotnem postopku uredile obstoječe gradnje brez dovoljenj. Vse občine so po enotnem obrazcu zbrale podatke o investitorjih ter objekte vrisale v karte. Karte z vrisanimi objekti smo odstopili ljubljanskemu urbanističnemu zavodu, da prouči področje, kjer so se pojavile gradnje brez dovoljenj ter predlaga kriterije za ureditev gradenj brez dovoljenj. Dogovorjeni smo, da bomo gradnje brez dovoljenj razvrstili v tri kategorije:

- v tiste, za katere bo možna legalizacija
  - kjer ne bo možna legalizacija, pa objekt za sedaj ni v napoto javnim interesom, bomo predlagali zaznambo v zemljiško knjigo, da je objekt določen za odstranitev
  - ter v objekte, ki bodo morali biti odstranjeni.
- Zakon v 41. členu izrecno določa, da je investitor, ki je zgradil objekt brez lokacijskega dovoljenja in mu je bilo to dovoljenje izdano naknadno, dolžan izpolniti vse pogoje iz lokacijskega dovoljenja ter plačati stroške za komunalno ureditev zemljišča. Iz tega sledi, da legalizacija objektov ne bo možna, če investitor ne bo prispeval h komunalni ureditvi zemljišča.
- Kazni za kršilce zakona so povišane. Z denarno kaznjijo do 50.000 dinarjev se kaznuje delovna ali druga organizacija, ki priključuje objekt zgrajen brez dovoljenja na komunalno napravo. Na to določilo zakona želimo opozoriti krajevne skupnosti na izven mestnem območju, ker po odloku občinske skupščine one upravljajo in gospodarijo z komunalnimi objekti in napravami. Z enako kaznjijo do 50.000 din je kaznovan tudi, kdor da kredit za gradnjo brez dovoljenj iz družbenih sredstev. Za posameznike pa predpisuje zakon kazni do 10.000 dinarjev in zapor do 30 dni.

Oddelek za komunalne in gradbene zadeve

Še enkrat »Okolica naših šol je zanemarjena«

V prejšnji številki Naše komune je tovariš Ciril Stanič izredno prizadeto pisal o zanemarjenosti in nečistoči v mestu in zlasti obdoliš »zanemarjenosti« okolice naših šol. Vse lepo in prav, vendar pa menim, da se v javnem pisanju ne smemo prepustiti čustvom, pač pa moramo biti objektivni kolikor je največ mogoče. Tovariš Stanič obsoja tudi zanemarjenost okolice osnovne šole Trnovo in to v času, ko smo veliko storili za lepo okolico šole.

Pred dvema letoma, ko so okolico šole obdajali kupi gradbenega materiala in smeti, ni videl okolice šole. Sedaj ko smo naredili 500 kvad. metrov zelenice, zasadili 150 m žive meje, zavarovali zelenice in ko smo skoraj vsak dan pobirali papirčke po šolskem dvorišču – pa ugotavlja zanemarjenost. Zakaj? Res pa je neurejena neposredna okolica (prostor med Riharjevo c. in šolskim dvoriščem). Vendar tukaj otroci, z golimi rokami, ne morejo ničesar narediti, ker grmovju in velikim zavrženim predmetom niso kos. Tukaj bi gotovo lahko kaj storila krajevna skupnost, v kateri tovariš Stanič aktivno dela. Ob iniciativi odraslih pa bodo šolski otroci pripravljeni pomagati.

In še vprašanje: ali je res samo šola odgovorna za privzgojo navad, kot so red in čistoča? Se vam mar ne zdi, da je prepozno začeti s tovrstno vzgojo pri sedemletnem otroku? In končno: ozirom se po okolici, kakšen zgled dajemo otrokom starejši občani in starši!

GEZA ČAHUK

Skupen sestanek o Murglah

Težave okoli izgradnje Murgel so že splošno znane. V zadnjem času pa so se razprave okoli tega prenesele s čisto strokovnega na politično področje, saj so izgradnja oziroma nepravilnost ob njej zavzele že velik obseg. OO ZK Murgle je zato na zadnji seji zahtevala, da komite OK ZKS analizira vprašanja v zvezi z gradnjo in urbanističnim načrtom za naselje Murgle. Komite OK ZK je razpravljal o predlogu OO ZK Murgle in menil, da je bilo okoli Murgel veliko razprav, v katerih bi lahko sodelovali tudi komunisti s terena, če bi se vključevali v družbenopolitično življenje v krajevni skupnosti. Menili so tudi, da se v zadnjem času poskuša skozi Murgle reševati urba-

nistična in stanovanjska politika celotne Ljubljane in bi bilo treba enkrat za vselej in dokončno rešiti in razčistiti nejasna vprašanja.

Komite je s tem v zvezi sprejel sklep o sklicu sestanka, ki je bil napovedan za sredo. Sestanka naj bi se udeležili člani sekretariata OO ZK Murgle, predstavniki KS, družbenopolitičnih organizacij v KS Kolezija, predsednik sveta za urbanizem skupščine občine Vič-Rudnik, predstavnik občine in odborniki za ta teren. Sestanek naj bi dokončno uskladil mišljenja in razčistil stvari, ki ne nenehno razburjajo ne le prebivalce Murgel, temveč tudi širšo javnost zaradi že prej omenjenih dimenzij.

M. D.

Kje se je zataknilo?

Otroški vrtec na Škofljici je bil v mesecu marcu narejen. Z varstvom otrok naj bi pričeli v začetku septembra 1973. Vendar Škofljičani zmagujejo z glavami in pravijo, da ne bo nič.

Kje se je zataknilo? Zataknilo se je pri kanalizaciji in elektriki. Pri elektriki je potreben nov transformator, za katerega so ravno zabetonirani temelji, obstaja pa upravičen sum, ali bo dovolj časa. Pričakuje razumevanje s strani Elektro, da bodo stvari pospešili in tako omogočili normalen začetek.

Hujši problem je kanalizacija. Obstoječa kanalizacija namreč ne dovoljuje nobenih priključkov zaradi premajhne propustnosti. Poleg tega je speljana na prosto v odprte jarke barja in onesnažuje okolico. Nova kanalizacija je že planirana in naročena. Dela so se že začela in prekinila, tako da se ne ve z gotovostjo, kaj bo. Otroško varstvo je na Škofljici nujno potrebno, zato padajo predlogi, če je prostora za dva, se bo stisnilo za tri in naj bi kanalizacijo le priključili kar na obstoječo.

Vrtec naj bi pravočasno pričel z delom, to je cilj. Za dosego tega cilja so Škofljičani pripravili prevzeti še večje onesnaženje. Boljša rešitev je nova kanalizacija, za katero je potrebno vložiti vse napore od gradbenega odbora pri krajevni skupnosti do Kanalizacije, ki naj bi dela opravila.

Ing. L. H.

ZIVINOREJSKA RAZSTAVA

Priljubljeni odbor živinorejske razstave Polhov Gradec 1973 vabi vse občane, predvsem pa občane – kmetijske proizvajalce na živinorejsko razstavo, ki bo v Polhovem Gradcu 8. septembra 1973.

Zivinorejsko razstavo organizirajo: Ljubljanske mlekarne – obrat Kooperacija, Kmetijski zavod Ljubljana s sodelovanjem skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik – sveta za kmetijstvo.

Politični aktiv za sanacijo

Na pobudo Krajevne skupnosti Krim-Rudnik je bil sklican 19. 6. 1973 širši politični aktiv tega področja, da obravnava problematiko podjetja „Krim“.

Predstavniki so podprli predlog direktorja podjetja tov. Roša, da se podjetje sanira ter pripravi pravilni sanacijski program.

Podjetje, ki opravlja usluge tudi občanom s področja Krajevne skupnosti Krim-Rudnik, naj bi v bodoče poslovalo res z dejavnostmi, ki so na tem področju potrebne, ne pa s proizvodnjo.

DUSAN KOMAR

Razgovor z borci

V zadnjem času je bilo večkrat v ospredju vprašanje borcev, ki so izstopili iz ZK. Razpravljali so veliko o vzrokih za izstop preverjenih ljudi iz organizacije in skušali najti odgovor. To je bilo posebej opazno pri zadnjem popisu članstva. Zato je bilo z več strani predlagano, da je treba organizirati razgovor z borci, ki so v zadnjih letih izstopili iz članstva ZK in o vzrokih za tak korak. Posebej sta na to v zadnjem času opozorili komisija za članstvo ZKS in komisija za idejna vprašanja v vzgoji, izobraževanju in kulturi. Komite OK ZKS Ljubljana Vič-Rudnik je zato sprejel sklep, da je treba takoj jeseni pripraviti razgovor z borci, ki so izstopili v zadnjem času iz vrst ZK in o vzrokih izstopa.

M. D.

Rečani v Notranjih Goricah

Letos, kot tudi nekaj let nazaj, je bila Ljubljana gostiteljica predstavnikov pobratenega mesta Reke.

9. junija ob 10.30 smo jih sprejeli tudi v naši vasi. Pred zadruženim domom so jih s pesmijo in plesom pozdravili pionirji ter izročili pozdrave reškim sovrstnikom. Gostje so se zahvalili za prisrčen sprejem in se po končanem kulturnem sporu udeležili pogovora s člani naše krajevne skupnosti. Ogledali so si tudi vas in njene komunalne pridobitve. Nazadnje pa so šli še na krajši izlet.

Upam, da so se gostje med nami počutili prijetno in ohranili lepe vtise o našem kraju in občini nasploh.

SONJA SOJER

Še o tem »Kako na avtobus«?

Za kaj gre? O avtobusnem postajališču Glince smo že pisali, oziroma o tem, da na tem postajališču praktično ni mogoče priti na avtobus, saj stalno parkirajo ob postajališču, na pločniku in povsod naokoli tovornjaki, ki razkladajo za trgovine. Največ tovornjakov menda razklada za Carnex-Vital, pa tudi za Sadje zelenjavo, Mercator in še koga v bližini. Prebivalci, ki vstopajo na tej postaji, negodujejo že več kot leto dni, vendar brez uspeha. Zaradi razkladanja tovornjakov oziroma zaradi tega, ker ti zavzemajo ogromno prostora, mora avtobus večkrat ustaviti nekaj deset ali celo sto metrov naprej, skoraj že pri naslednji postaji. Če želi ustaviti v bližini, pa mora stati sredi ceste in tako zapre ves promet, ker na postajališču, rezerviranem za ta avtobus, stojte tovornjaki, na pločniku, kjer naj bi čakali ljudje, pa tudi svoje tovornjaki. Vprašanje tega postajanja in razkladanja so prebivalci že večkrat postavili na krajevni skupnosti, pa tudi na občini, vendar se stanje ni uredilo. Trgovine oziroma tovornjaki, ki jim razkladajo blago, enostavno ne upoštevajo zahtev prebivalcev in skladajo naprej. Kaj naj store prebivalci, ko ni nihče pripravljen urediti stanje, ki je za njih resnično precej težavno?!

Ob tem primeru se postavlja pravzaprav vprašanje, kaj lahko v naši družbi naredi občan ali skupina občanov, ko vse pritožbe niceser ne zaležejo. Ve morda kdo nasvet? Kam naj se obrnejo po pomoč?

Edini, ki pomagajo prebivalcem oziroma potnikom s postaje Glince, so miličniki. Ti se trudijo urediti stanje, vendar je vprašanje, če so res le oni pristojni za to, da se te stvari uredijo in če se ne bi bil kdo z občinske uprave ali od mestnega prometnega urada dolžan dogovoriti s poslovdnji trgovin, kamor dovažajo tovornjaki in bi jih po potrebi tudi kaznovali, če ne bodo upoštevali postaje. Predpis namreč jasno določa, da na avtobusni postaji ni prostor za parkiranje kogarkoli, temveč le za ustavljanje avtobusa. Na mestu pri postaji Glince je tudi prepovedano ustavljanje na pločniku in torej so prekrški na tem mestu na dnevnem redu. To bi morali urediti!

Kaj pravijo o tem na postaji milice Vič-Rudnik, nam je povedal komandant TONE SOVDAT: „Zadeva nam je znana in skušamo pomagati prebivalcem, kolikor je v naši moči. Tovornjake preganjamo in jih bomo še naprej preganjali. Šoferji se miličnikom vedno izgovarjajo, da imajo dovoljenje mestnega prometnega urada, v resnici nimajo nič. Naredili so sicer vlogo na ta urad, vendar so jim jo zavrnil. Tam ne sme nihče parkirati! Če bi kdaj pa kdaj ustavi na pločniku za nekaj minut kak manjši kombi, to bi se spregledali, vendar sedanjega stanja ne bomo mimo gledali, temveč bomo preganjali postojanje na tistem mestu, saj je prepovedano. Tudi poslovdnji Carnexa sem že klical na razgovor v zvezi s tem in tedaj mi je obljubil, da se bo stanje uredilo, pa se do danes še vedno ni. Naš miličnik vsakokrat kaznuje, ko dobi tovornjake tam parkirane. Mi jim ne dovolimo in ne bomo dovolili, da tam parkirajo in razkladajo, saj ljudje sploh na avtobus ne morejo zaradi njih. Razkladali bi lahko popolnoma enostavno, če bi zapeljali tovornjake v sosednjo ulico in od tam nosili robo, saj to sploh ne bi bilo daleč. To je edina rešitev in za to se bodo poslovdnje morali odločiti, saj sedanje stanje resnično ni sprejemljivo.“

M. DIMITRIČ

Srečni ljudje na Gornji Brezovici

Gornja Brezovica – mala vasica pod Krimom. Do pred kratkim je bila zelo odmaknjena od ostalih vasi in mesta, saj ni skozi vas peljala nobena avtobusna proga. Med NOB so Brezovčani zelo pomagali partizanom in sama vas je bila zaradi lege žarišče ne samo za partizane, pač pa tudi za sovražnike. Do letošnjega leta je bila kar malo pozabljena, saj v letih po vojni ni dobila nobene pridobitve ne za kulturni, politični ali gospodarski razvoj.

V novembru preteklega leta so začeli popravljati cesto od Preserja do Gornje Brezovice in zgradili nov, 1500 m dolg in 6 m širok odcep, iz Gornje Brezovice do ceste proti Rakitini. Pri delu so cestnim podjetjem pomagali tudi domačini in, kot sami pravijo, „imajo cesto kar raje, ker je zrasla v potu domačin žuljev“. Poleg tega so tudi vsa zemljo za traso novega odcepa podarili kmetje, ne glede, ali so bili prej tu travniki, pašniki ali njive. Podarjene zemlje je nekaj čez 10.000 kv. metrov. Da bi vsa dela potekala po načrtu, so si domačini sestavili gradbeni odbor: predsednik je bil Alojz Brancelj, blagajnik Janez Suštaršič, kot člani pa so bili še Ludvik Baša, Anton Brancelj in Anton Suhadolnik. Ob tej priložnosti so mi domačini povedali, da je največje breme ob gradnji ceste nosil Ludvik Baša, ki je bil poleg tega tudi povezava med kmeti in vodstvom gradnje. Domačini se mu najlepše zahvaljujejo, cesto pa imenujejo kar „Bašova cesta“. Gradbena dela so bila končana do 5. maja 1973. Takoj naslednji dan so domačini pripravili otvoritveno slovesnost, ki so jo združili z otvoritvijo novega gasilskega doma in nakupa brigalnice. Seveda je bila po uradni otvoritvi tudi gasilska veselica. Na otvoritve so gostoljubni domačini povabili kot častne člane predstavnike II. Serceve brigade in predstavnike družbenopolitičnih organizacij. Osnovna šola Jožeta Molka-Puntarja iz Preserja je pripravila kulturni program. Castna naloga za otvoritve ceste je bila dana učenki 8. razreda, ki je sicer domačinka. Tako je bila odprta cesta, cesta, na katero domačini gledajo tako ponosno in iz katere hlapi njihov pot.

1. junija je bila uradna otvoritev redne avtobusne proge skozi Gornjo Brezovico in domačini pravijo, da je bil to največji praznik po osvojitvi. Tega dne so se domačini zbrali ob 4. uri zjutraj in čakali prvi avtobus, ki je pripeljal iz Rakitine skozi Gor, Brezovico ob 5. uri. Domačini so zakurili velik kres in pripravili darila za šoferja in sprevoznike. Avtobus je pripeljal okrašen s cvetjem in napisom „Srečna vožnja skozi Gornjo Brezovico“. Vsakemu avtobusu so domačini pripravili govor, šofer in sprevoznik pa sta sprejela cvetje, šampanjec in denarno darilo. Isto so ponovili tudi ob 7. uri avtobusu, ki je pripeljal iz Cerknice. Tretje darilo pa je ostalo na mizi. Bilo je namreč pripravljeno za šoferja, ki bi prišel po šolarje. Posebna šolska vožnja sedaj še ni uvedena in domačini upajo, da se bodo njihovi otroci naslednje šolsko leto vozili v šolo z avtobusom. Otroci od 1. do 8. razreda hodijo na osemletko v Preserje, to pa je uro hoda po gozdu in samoti.

Gledala sem oči teh otrok, ki zasijejo ob besedi „šolski avtobus“. Tudi domačini so se nove pridobitve resnično veselili. V velikem delovnem elanu so pripravljene urediti še elektrifikacijo in vodovod.

Čim več so mi kmetje pripovedovali, tem raje sem jih imela. Kmetje na Gornji Brezovici so namreč tako složni v delu pa tudi v zabavi, da malokje tako.

MARIČKA JARC

Rakitna (do nadaljnega) zaprta

Direktor Zavoda za zdravstveno varstvo Ljubljana dr. Mis pravi, da je Rakitna sicer izredno zanimiva točka za izletniški turizem, saj zajema območje od Ljubljane in sega v širše zaledje, vendar je vprašanje sanitarne ureditve postalo tako pereče, da z njenimi perspektivami, čeprav zajema tako veliko območje, do nadaljnega ne bo nič. Dr. Mis pravi, da je strokovno povsem utemeljeno, če sanitarna inspekcija dosledno ne bo izdajala prav nobenega predhodnega soglasja k odločbam o lokaciji, dokler ne bo Rakitna komunalno opremljena, saj ni možno dopuščati vedno večjega onesnaževanja okolja. Kaj to v praksi pomeni, je jasno: na Rakitni ne bo več nobene legalne gradnje vikendov.

Z napejlavo vodovoda bodo lastniki vikendov in tudi prebivalci Rakitne verjetno uredili večino stranišč na izplakovanje. To pomeni brez ustrezne kanalizacije lahko hudo nevarnost za različne epidemije. Te odgovornosti higiensko-epidemiološka služba in sanitarna inspekcija ne moreta prevzemati. Dr. Mis trdi, da so izkušnje pokazale, da „vodotesne“ septične jame (grenice) niso praktično nikdar vodotesne. Dosedanje greznice na Rakitni tudi niso dostopne za ciste, s katerimi bi jih praznili, saj do njih ne vodijo dovodne poti. Ko lastnik take greznice ugotovi, da bi moral jama prazniti – in to pogosto – jo prebije in fekalije se prosto zlivajo v zemljo in podtalnico. Kaj to na kraškem terenu pomeni, je vsakomur jasno. Kužne klice se nekontrolirano širijo po neznanih podzemskih vodnih tokovih. Nekega dne se lahko godi, da bodo okuženi izviri in Podpeč in v drugih nižje ležečih krajih, da o Rakitinskem jezeru, ki so ga Ljubljanske mlekarne kot upravljavec povsem zanemarile, sploh ne govorimo.

Direktor Zavoda za zdravstveno varstvo Ljubljana meni, naj bi se povežali krajevna skupnost, skupščina občine in konzorcij lastnikov hiš ter komunalno opremlili zemljišče, hkrati z učinkovitim sistemom za odstranjevanje hišnih odpadkov. Problematično je tudi vedno pogostejše stalno naseljevanje na Rakitni in vse večje število stalnih kurščikov, ki z neprimernimi gorivi vse leto in vse bolj onesnažujejo zrak. Tako bi dali perspektivo bodočemu razvoju turizma na Rakitni.

Seveda ni treba posebej komentirati, kakšna finančna obremenitev bi to bila in kdo razen lastnikov hiš in vikendov bi bil zainteresiran za tako drago investicijo.

Davek na posest stavb

Obdavčevanje stavb je urejevala zvezna in republiška davčna zakonodaja, po kateri so zavezane davku stavbe in deli stavb v lasti občanov. Skladno s to zakonodajo so vsa povojna leta plačevali občani Slovenije in Jugoslavije davek na dohodek od stavb za stavbe v mestih in na podeželju in tudi za kmetijske stanovanjske stavbe, razen za tiste stavbe in dele stavb v mestih in na podeželju, za katere je bila predpisanačasna davčna oprostitve. Z republiškim zakonom o prispevkih in davkih občanov je bila dana občanom možnost, da predpišejo v skladu s svojo davčno politiko davčno oprostitve za stavbe, ki so izven mesta. Občine so to zakonsko pooblastilo zelo različno uporabile. Ljubljanske so se ga v letu 1965 poslužile v kar najširšem smislu in z odlokom oprostile davka vse stavbe, ki leže izven mesta Ljubljane s pogojem, da se stavbe niso dajale v najem.

Davčna zakonodaja je v pogledu obdavčevanja stavb in delov stavb oziroma etažnih stanovanj v lasti občanov v letu 1972 in 1973 doživela nekaj sprememb. Z novim republiškim zakonom o davkih občanov, ki je stopil v veljavo s 1. januarjem 1972, sta bili uveljavljeni zlasti dve spremembi:

– z zakonom je bila skrajšana časna davčna oprostitve za nove stanovanjske hiše, etažna stanovanja in garaže v lasti občanov. Do uveljavitve navedene zakonske spremembe je veljala 25-letna, sedaj pa je predpisana 10-letna davčna oprostitve.

– občinske skupščine so v skladu z republiškim zakonom o davkih občanov na novo uredile davčne oprostitve za stavbe oziroma dele stavb na podeželju. Slovenske občine davčno politiko medsebojno koordinirajo in tudi davčne oprostitve za stavbe oziroma dele stavb so več ali manj dogovorjene. Tako so občinske skupščine ljubljanskih občin v skladu z republiškim zakonom o davkih občanov in v dogovoru z drugimi slovenskimi občinami z odloki o davkih občanov uredile davčne oprostitve za nekatere kmetijske stanovanjske stavbe, ki so izven mesta Ljubljane. S tako ureditvijo je bila odpravljena tista davčna oprostitve za stavbe izven mesta Ljubljane, ki je bila vpeljana v letu 1965.

Novela zakona o davkih občanov, ki je stopila v veljavo 1. januarja 1973, v bistvu ne prinaša novosti materialnega značaja, ampak več ali manj le formalno-pravne spremembe. Pred 1. januarjem 1973 je bil davek na dohodek od stavb, z novelo zakona o davkih občanov je bil ta davek ukinit in vpeljan nov davek na določene premoženjske predmete na posest stavb.

Formalna pravna situacija je torej taka, da so občani načeloma dolžni plačevati davek na določene premoženjske predmete na posest vseh stavb in delov stavb oziroma etažnih stanovanj v lasti občanov, ki služijo stanovanjskemu, poslovnemu in rekreacijskemu namenu. Izjeme so predpisane le za stanovanjske hiše in stanovanja, ki služijo stanovanjskemu namenu. Zaradi mnogih nejasnosti ter nekaterih upravičenih in tudi neupravičenih polemik občanov, je potrebno v tem sestavku razjasniti strokovno pravne vidike davčnih oprostitve stavb, delov stavb in etažnih stanovanj v lasti občanov.

1. Davka na posest stavb so časno oproščeni prvi lastniki novih stanovanjskih hiš, stanovanj in garaž za dobo 10 let od prvega dne naslednjega meseca po izdaji dovoljenja za uporabo stavbe. Časno oprostitve uveljavlja občan z vlogo, ki jo vloži pri davčnem organu občine.

za poslovne stavbe in poslovne prostore, četudi so poslovni prostori sestavni del stanovanjske hiše in čeprav je stavba nova. V primeru, da je stavba nova in zanjo izdano dovoljenje za uporabo, je za tisti del stavbe, ki ima poslovni značaj, občan dolžan plačevati davek na določene premoženjske predmete na posest stavb.

Začasna 10-letna davčna oprostitve se tudi ne more priznati za stanovanjske prostore, ki se sezonsko ali občasno uporabljajo za počitek in oddih (počitniške hiše). Za počitniške hiše ni šteti le tiste, ki so grajene kot take – za počitek in oddih, ampak je za počitniške hiše šteti vse stavbe in prostore ne oziroma se na način, namen in čas gradnje; pomembno je le, da so stanovanjske stavbe in stanovanjski prostori tako prirejani, da se sezonsko ali občasno uporabljajo za počitek in oddih.

4. Davek na določene premoženjske predmete na posest stavb se ne plačuje od kmetijskih stanovanjskih stavb izven mesta Ljubljane s pogojem, da je članom gospodinjstva kmetijska dejavnost osnovni vir preživljanja in da se taka kmetijska stanovanjska stavba ne daje v najem.

Šteti je, da je članom gospodinjstva kmetijska dejavnost osnovni vir preživljanja, če se lastnik kmetijske stanovanjske stavbe in njegov zakonski drug ukvarjata s kmetijsko dejavnostjo, in da nimata drugih pomembnih dohodkov. Če je lastnik kmetijske stanovanjske stavbe ali zakonski drug v delovnem razmerju ali je upokojen ali se ukvarja s kakšno samostojno dejavnostjo, tedaj takemu gospodinjstvu kmetijstvo ni več osnovni vir preživljanja in ne more biti deležen davčne oprostitve.

Davka na določene premoženjske predmete na posest stavb so oproščena tudi kmetijska gospodarska poslopja, čeprav lastniku take stavbe oziroma članom gospodinjstva kmetijska dejavnost ni osnovni vir preživljanja. V primeru, da je kmetijsko gospodarsko poslopje preurejeno zlasti v poslovne namene ali je dano v najem, tedaj davčna oprostitve ni mogoča.

5. Stavbe, ki so pod spomeniškim varstvom, so davka na določene premoženjske predmete na posest stavb oproščene.

Most čaka na popravilo

Košnja je v polnem teku. Na površinah za nekdanjim športnim igriščem oziroma za Malnom na Skofljici pa še ni pravega življenja.

Vzrok je porušeno most čez Skofljiščico, ki ne dovoljuje kmetovalcem dostopa na travnike. Kdo naj popravi most? Površine so bile pred arondirane in so še sedaj v posesti ljubljanskih mlekarov, s izjemo vrh njih površin nekdanjim lastnikom, ki pa so v manjšini. Travnike so preteklosti imeli v najemu privatni lastniki in ti so jih v večini tudi še kosili. Najemina oziroma odškodnina je pripadla ljubljanskim mlekarom oziroma nekdanjemu AK Barje.

Mostu so najprej zmanjkali hrastovi plohi (deske), pozneje železni nosilci, sedaj pa se je zrušila še zidna nosilna stena. Problem je tu, priganja. Krajevna skupnost o tem ni razpravljala, ker nima površin omenjenem območju. Pot preko travnikov oziroma omenjeni most spada pod krajevna pota. Nisem uspel zvedeti, ali so se prizadeti povzeli z ljubljanskimi mlekarimi TOZD in Kooperacijo, da bi most popravili. To je v bistvu majhen problem, s katerim se srečujejo na Skofljici, in jetno imamo podobne primere še v drugih krajih naše občine. Kdo rešuje podobne probleme in jih usklajuje?

Mnenja sem, da je v prvi vrsti poklicana krajevna skupnost in sicer finančno, pač pa tako, da organizira in pripravi rešitve podobnih pblemov. Ne bi bilo prav, da sedaj v času košnje 100 koristnikov izgubi čas in odpira različna vrata v iskanju rešitve. Finančna sredstva bi morali združiti tako od neposrednih koristnikov – lastnikov, družbenih organizacij od prispevka krajevne skupnosti in Vodne skupnosti. Še nekaj pblemov bi morali reševati nekoliko prej in ne v času košnje in bi bi odpadlo veliko jeze in nezadovoljstva.

Koristniki so si napravili zasilni most, ki pa predstavlja stalno nevarnost, da se bo zgodila nesreča, zlasti če bi na most zapeljala težja vozila ali traktor. Nujno bi bilo povezati se z Vodno skupnostjo Ljubljanske Sava, saj le ta skrbi za vzdrževanje struge oziroma vodne struje in je gotovo ni vseeno, kakšni so prehodi – mostovi preko potokov, saj so urejeni prehodi zasipavajo strugo.

IVAN LO

OBISK V SOSEDNJI OBČINI

Center in njegove posebnosti

Iz razgovora s predsednikom skupščine občine Antonom Kolarjem

Predsednik občinske skupščine Center je tov. Anton Kolar. Profesionalno je generalni direktor hotela Turist. Funkcijo predsednika občine opravlja že od 1969. leta, mandat pa mu poteče prihodnje leto.

Ozemlje občinske skupščine Ljubljana-Center je gotovo eno od najmanjših v Sloveniji, saj meri le 500 hektarjev, šteje pa skoraj 40.000 prebivalcev. Po teritorialnem principu je v občini zaposlenih nad 37.000 prebivalcev, po podjetniškem principu pa več kot 62.000 delavcev. Ta številka je še posebej zanimiva zato, ker v občini deluje 245 gospodarskih organizacij. Svoje vrste rekord nosi tudi pri številu obrtnih delavnic. Skupno jih je kakih 630. Celotno gospodarstvo pa je ustvarilo v letu 1972 4.070.866.000 dinarjev

dohodka. Na enega zaposlenega v gospodarstvu je prišel narodni dohodek 66.362, narodni dohodek v negospodarstvu pa 74.000 dinarjev.

Celotno gospodarstvo občine Ljubljana-Center ustvarja približno 10% skupnega dohodka gospodarstva v vsej SR Sloveniji, trgovina pa dosega skoraj tretjino dohodka, ustvarjenega v vinski dejavnosti.

Dovolite standardno vprašanje: Vaš osnovni problem, s katerim se soočate?

Osnovnih problemov imamo celo vrsto. Pravzaprav se nam prav v tem področju v določenem trenutku spremeni v „osnovni“ problem in takrat ga rešujemo, vsaj delne rešitve, pojavlja v ospredju naših razprav. Eden takih zadnjem času gotovo trgovina. Mi smo v veliki meri „trgovinska“ občina, namreč ustvarja kakih 50% vsega dohodka. Seveda, da bi to bilo izolirano od proizvodnje, ustvarja precejšnje dobičke. Želimo, da bi ostajali le v njenem žepu, ampak, da bi od tega imela kaj tudi industrija, ki je konec koncev pomagala ustvariti ta njihov dohodek. Želimo, da bi se trgovina in proizvodnja tesneje povezali. Želimo pa tudi, da bi se začele dogovarjati tudi tovarne, ki imajo posebej razvojne in tehnološke programe.

V zvezi s trgovino želim naglasiti še en problem. Gre za to, da vedno pogostje ugotavljamo, da velike trgovine (čeprav imajo velike prednosti), ne morejo tistega in tako, kot bi žele sodobni potrošnik in sodobni čas. Morda nam večja trgovinska specializacija. Če se kupcu mudi, je v taki trgovini pogosto prisljen pregledati vrsto izdelkov, v katerih nima prav nobene opravka, preden najde tisto kar išče. In ko najde pravi pult, ugotovi, da izbira pogosto povsem poprečna.

Mislino, da kaže trgovina do tega problema precej razumevanja in bi lahko tudi pokazali plodove naših skupnih prizadevanj.

Kako daleč ste prišli v vaši občini z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela?

Nihče noče biti več graščak

On dan sem prijateljica omenila, da me novinarska radovednost vabi v Polhov Gradec. „Oh, kakšna škoda, da ne morem s teboj, nisem bila tam, zdi se mi pa, da je to strašno romantičen kraj.“ Na te prijateljine besede sem se spomnila, ko sem beležila v mračni sobici v družnem domu, kjer imajo krajevna skupnost in družbeno-politične organizacije v Polhovem Gradcu svoje prostore, „turistične želje“ predsednika krajevne skupnosti Andreja Nartnika in predsednika krajevnega odbora SZDL Srečka Božnarja. In spomnila sem se tudi na to, da je najbrže zelo malo ljubljancov, ki ne bi poznali romančastosti Polhovega Gradca, ki jo je imela v mislih prijateljica in „turističnega razočaranja“, ki ga doživlja vsak količnik zahteven obiskovalec. Takih nas je pa danes že velika večina.

Krajev kot je Polhov Gradec z okolico, v mislih imam slikovitost, ki je mnogim podobnim krajem pripomogla razviti se v mednarodna turistična središča, je v slovenski deli sicer veliko. A samo en je Polhov Gradec, s častitljivo starostjo in 10-kilometrsko oddaljenostjo od republiškega središča. „Turistični povitek“, ki ga lahko ponudi Polhov Gradec, je na enem koncu zelo preprosto, na drugem pa suh kot trska. Logično bi bilo, da bi tisti „ta debel konec“ – bogata zgodovina, mimogrede, upor polhograjskih kmetov pred petsto in enim letom je bil nekaj uvod v znane kmečke upore, katerih 500-letnico letos praznujemo, in izredna geografska lega z naravnimi lepotami – vplival na drugi konec – gostinsko in rekreacijsko ponudbo. A ni tako. Sicer pravijo, da se lahko v dveh gozdanskih objektih, ki sta v Polhovem Gradcu, dobro najše, to je pa že tudi skorajda vse.

Domačini se zavedajo, da je za turista danes to veliko premalo. A kaj ko lahko samo sanjajo o rekreacijskem središču, ki bi obsegal plavalni bazen in morda še avtomatično kegličišče. Z žalostjo pa gledajo na grad, za katerega že tri leta, kar se je iz njegovih prostorov izvalila sola, iščejo na vseh koncih in krajih investitorja, ki bi mu ga „benkali“, samo da iz njega naredi turistični objekt. A po njihovih izjavah sodeč, je dandanes takih, ki bi hoteli se biti „graščaki“ bore malo oziroma jih sploh ni. Bojijo se, da bo grad, predno bodo našli investitorja, zaradi nevdruženja zrasel.

REBA JE Z MALIM ZAČETI

A navkljub vsemu temu so se polhograjski prav zadnje leto trdno odločili, da ne bodo vrgli puške v korzo, temveč da bodo z drobnimi, ki jih lahko sami prispevajo, uredili najnujnejše, poskušali turistično obogatiti kraj. Najprej so se postavili na noge – turistično društvo, ki je že pred leti slovelo čisto naokrog kot eno najboljših, katerega dejavnost pa je v zadnjih letih popolnoma zamrla. Tako je bil okriljen turističnega društva organiziran za tudi prva „olepševalna“ akcija, v kateri so s promatiranim delom domačinov uredili turističnih poti v okoliških hribovih. Zelo ponosni so tudi na nekaj metrov dolgo smučarsko vlečnico, ki so jo pozimi postavili za gradom in s katero so seveda naredili največ veselja domačim šolarjem.

Kako globoko je zasidrana med domačini želja po turistični ureditvi, sem lahko razbrala tudi iz besed predsednika krajevne skup-

nosti Andreja Nartnika, ko je pripovedoval o sanaciji grajskega parka. „Ker se nihče ne zmeni za ta hortikulturno in zgodovinsko tako dragocen kos zemlje, bomo sami poskušali kaj narediti. Letos smo iz sredstev krajevne skupnosti opravili zemeljska dela in posejali travo, ki jo bomo seveda „po angleško“ vzgajali, čaka nas pa še zasajanje okrasnega grmičevja in drevja po natančno izdelanem načrtu, da bo park enačica tistemu pred stoletji. Samo z vodnjakom ne vemo, kako si naj pomagamo, tu naše znanje odpoveduje.“ Vodnjak v polhograjskem grajskem parku je namreč edinstven v Sloveniji in kot tak velike zgodovinske vrednosti, nujno pa bi ga bilo treba restavrirati, da bi se preprečilo nadaljnje propadanje. Za restavriranje pa je seveda potrebno strokovno znanje, za katero pa krajevna skupnost ne premore sredstev.

Velika želja krajevnih dejavnikov je tudi, preusmeriti čimveč kmetij v kmečki turizem. Seveda so tudi za to potrebna sredstva, predvsem materialna osnova posameznih kmetij samih, krajevni dejavniki pa skušajo vsaj po strokovni plati pomagati. Tako so letos pozimi organizirali tečaj za mlada dekleta in žene, na katerem so te poučili, kako postreči gostu. Ker je za ta prvi tečaj bilo veliko zanimanja, jih nameravajo v jeseni oziroma zimskem času še več organizirati.

KAJ VSE SE DA NAREDITI, ČE JE PRISOTNA ENOTNOST

Doslej smo se srečali samo z drobcem iz življenja te krajevne skupnosti, spoznali smo predvsem njih slabšo stran, pravzaprav želje občanov tega kraja. Druga, tista, ki pa je odvisna predvsem od njihove pripravljenosti in od njihove sposobnosti organiziranja, pa je veliko bogatejša. To lahko trdimo danes, medtem ko bi se samo dve leti nazaj tega ne mogli trditi.

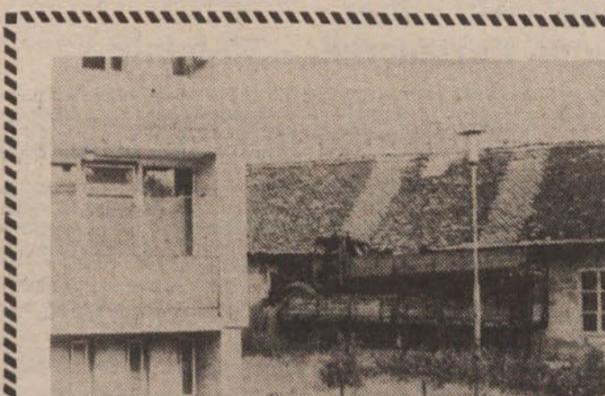
Sicer pa o tem prepustimo besedo tovarišu Nartniku in tovarišu Božnarju.

„Na družbeno-politično življenje v zadnjem letu je v naši krajevni skupnosti najbolj vplivalo splošno stanje v naši družbi, resnejše reševanje posameznih odprtih vprašanj v razvoju naše družbe nasploh in dokaj tudi vsebina pisma tovariša Tita. Uvideli smo tudi, da brez enotnosti vseh samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij v krajevni skupnosti ne bo učinkovitosti v akcijah. In tako sedaj vsi v vseh akcijah sodelujemo, rezultati tega pa so: akcija za elektrifikacijo okoliških in hribovskih vasi Setnica, Kozjeki, Selo in Babna gora. V ta namen je občina prispevala 320 tisoč dinarjev, predračun stroškov pa znaša milijon in 150 tisoč dinarjev. Manjkajoča sredstva nameravamo zbrati s prostovoljnimi prispevki občanov v obliki lesa ter predvsem s prostovoljnimi delom občanov. 19. maja je že bila ena taka prostovoljna akcija, v kateri je pri izkopavanju jam za električne droge sodelovalo okrog 70 občanov iz naše krajevne skupnosti, pridružili pa so se nam tudi posamezniki iz sosednjih krajevnih skupnosti Horjula in Dobrove. Pobudnik za to akcijo je bil krajevni odbor SZDL.“

Druga večja akcija, ki jo nameravamo speljati letos v tej krajevni skupnosti, je komunalna ureditev zazidalnega kompleksa, kar bo tudi veljalo preko milijon dinarjev. To ureditev bodo krili predvsem iz komunalnega prispevka individualnih

graditeljev. Seveda pa bo to veliko premalo za ureditev in rekonstrukcijo vseh komunalnih objektov kot so vodovod, kanalizacija itd. Sami pravijo, da bi se jim pri zbiranju teh sredstev zelo poznalo, če bi se že enkrat rešilo vprašanje „črnograditeljev“ na območju njihove krajevne skupnosti, ki jih je kar precejšnje število: okrog 50 stanovanjskih objektov in 40 vikendov.

Sami niso omenjali, zdi pa se mi, da je še kako omembe vredno, organizacije proslav v okviru krajevnega praznika, ki so ga proslavljali 12. maja. Čeprav je praznik sam omejen le na en dan, so ga v Polhovem Gradcu proslavljali skorajda 14 dni. S tem ne mislim reči, da so na račun krajevnega praznika 14 dni počivali, temveč da se je v 14 dneh zvrstila v Polhovem Gradcu vrsta kulturnih prireditev in manifestacij. Prav v organizaciji teh prireditev pa je prišla najbolj do izraza tista enotnost, o kateri sta maloprej govorila tovariši Nartnik in tovariš Božnar. Ta je tolikanj dragocenejša, ker se ne kaže samo na „čistem političnem polju“, temveč segajo njene korenine tudi na kulturno-umetniško področje, saj se je tudi prav na pobudo družbeno-političnih organizacij rodilo letos v tej krajevni skupnosti obetajoče kulturno-prosvetno društvo, v življenje krajevne skupnosti nasploh pa se izredno trdno zaraščajo tudi izvenšolske dejavnosti tukajšnje osnovne šole.

Prebivalci stolpnice ob Gorkičevi ulici se že lep čas jeze na „Mercator“, ki je poskrbel, da je njihova okolica neurejena. Poleg zadnje stolpnice ob Gorkičevi ulici ima Mercator ob vzporedni Tržaški nekakšno skladišče in delavnico. Do tu je vse lepo in prav, težava je le v tem, da je Mercator pred mnogimi meseci zapeljal z dvorišča svoje delavnice dva stara avtomobila. Staro šaro so skrili za svoje prostore in tako seveda pred stolpnico.

Na segniti prikolici, ki je pred nekaj desetletji bila verjetno še celo uporabna, stoji prav tako že ves segnit prestari TAM tovornjak. Vse je že zarjavelo in v razpadajočem stanju. Kosi vise vsak na svoj konec, žice so očitno otroci potrgali v igri, ko imajo priliko še nekaj mesecev gledati pred nosom razbitine. Prebivalci stolpnice ob Gorkičevi zelo negodujejo nad temi razbitinami, ki imajo celo še registrsko tablico. Razbitine razpadlega tovornjaka in prikolice kazijo okolico in dejansko niti najmanj ne sodijo v okolje stanovanjskega naselja, temveč na najbližji odpad. To bi moral storiti Mercator in to čimprej, saj je že skrajni čas, da odstrani to nesnago. Za zadevo pa bi se verjetno lahko pozanimala tudi inšpekcija in prometni urad, saj bi tablice za tovornjaka morali po zakonu vrniti v tri dneh po izteku veljavnosti prometnega dovoljenja. Tega pa pri Mercatorju niso storili, čeprav je gotovo že nekaj mesecev tovornjak popolnoma razpadel, kdaj je bil vozen, pa je sploh vprašanje.

M. D.

so pri taki črni vselitvi pomagali stanovalci hiše sami. Pri nas lahko pridejo na prednostni red pričakovalcev stanovanja samo upokojenci in socialno ogroženi. Poseben problem so taka stanovanja, ki še nimajo vode in elektrike. Če je količkanj možnosti, bi tako stanovanje radi popravili in uredili za normalno bivanje – tako se pa vseli nepoklicani in možnosti za obnovo se do nadaljnjega zmanjšajo. In še to! Če bi hoteli sanirati vsa stara stanovanja ali preseliti del prebivalcev, bi to stalo približno 4 milijarde starih dinarjev.

Avtomobilisti se dušimo v cestnem prometu prav na področju Centra. Ali imate v zvezi s tem kakšne načrte?

Promet je eden naših največjih komunalnih problemov. Pri Uradu za promet smo naročili študijo, ki naj bi bila izdelana v začetku julija in jo bomo potem dali v obravnavo. Že zdaj – brez študije – pa vemo, da predstavlja v cestnem prometu eno največjih težav preobremenitev cest z vozili, katerih ostri pritisk prekoračuje dopustno obremenitev cest in ulic. Poskušamo skrbeti za ulice, kolikor je v naši moči. Za letošnje leto je tako predvidenih 2.200.000 in še je vprašanje, če bodo ta sredstva zadostovala.

Ali bomo videli Grad kaj kmalu v novi podobi?

Mislím, da še ne! Obnovitev Ljubljanskega gradu je stvar, kjer mora prispevati svoja sredstva predvsem mesto. Seveda se sredstvom za ureditev te najbolj obiskane turistične točke ne bomo odrekli tudi mi, vendar bo to dolgoročno investicija. Kot dolgoletni gostinski delavec lahko rečem, da pri nas ni niti enega tako finančno močnega podjetja, da bi lahko prevzelo nase vsaj del sanacije in ustrezno opremo.

Ste z delom krajevnih skupnosti zadovoljni?

Krajevnim skupnostim bi morali vdahniti novo funkcijo, novo življenje. Po mojem mnenju je dozorel čas, ko bi lahko te enote usposobili za reševanje vrste stanovanjskih, socialno-varstvenih, rekreacijskih in drugih problemov, ki nastopajo v ožjih skupnostih. Če pa naj bi to dosegli, jim moramo nuditi solidno gnotno osnovo. Pri nas se z vsemi silami trudimo, da bi čimprej dali KS tiste in take naloge, za katere menimo, da so dozorele.

Ali so med vašo in našo občino kakšne stične točke ali kakšni problemi, ki bi jih morali reševati skupno?

Nekaj jih je! Predvsem bi morali tesneje sodelovati pri stanovanjski izgradnji. Spričo pomanjkanja prostora bi marsikdaj prav radi gradili pri vas, vendar mislim, da se zapleta pri zazidalnih načrtih. Razen tega bi lahko tesneje sodelovali pri izgradnji otroških varstvenih ustanov in pri gradnji šol ter rekreacijskih objektov.

Sicer pa je med dvema občinama toliko sprotih problemov, ki jih rešujemo sporazumno z vašimi službami in funkcionarji, da jih je nemogoče omenjati.

P. L.

50 let marljivih kozarskih gasilcev

Gasilsko društvo Kozarje se te dni srečuje z Abrahamom, če smo bolj natančni, slavijo 50-letnico obstoja tega prizadevnega društva. Točnega datuma, torej dne, ko so se v Kozarjah dogovorili pred 50 leti, da bodo ustanovili društvo, ne ve nihče, vedo pa, da je bilo v juliju 1923. Tedaj so bili skupaj s Kozarčani tudi prebivalci Podsmreke in se je društvo imenovalo prostovoljno gasilsko društvo Kozarje-Podsmreka. Pred 17 leti pa so se v Podsmreki gasilci osamosvojili in ustanovili svoje društvo, tako da so sedaj vsak zase. Ustanovitelj društva oziroma pobudnik za njegovo ustanovitev je bil davkar Viljem Lenassi, ker je želel pomagati vaščanom v primeru elementarnih nevarnosti. Ta davčni uslužbenec se je sploh zelo zanimal za gasilce, saj ni dal pobude in ni bil med ustanovitelji gasilskega društva le na Kozarjah, temveč prej še tudi na Brezovici, Vnanjih Goricah in na Brdu. Tedaj je bilo v gasilskih vrstah okoli 30 ljudi, kar je bilo pravzaprav veliko za majhno naselje. Gasilci so nato preživljali do vojne bolj črne dni, ves čas pa so vestno opravljali svojo dolžnost: reševati ljudi in njihovo premoženje. Med vojno pa je gasilski dom končal v plamenih, da si ni mogel sovražnik v njem urediti postojanke. Skupaj z domom pa je pogorel tudi arhiv, medtem ko so gasilsko orodje rešili in ga spet shranili pri zasebniku, kot je bilo to v začetku ob ustanovitvi. Po vojni so dom na Kozarjah obnovili in od tedaj delajo in to v mnogo lažjih pogojih kot kdajkoli prej. Kako je danes, smo se razgovarjali z enim najbolj prizadevnih kozarskih gasilcev, višjim gasilskim častnikom, ki je poveljnik kozarskih gasilcev, FRANCEN CIUHO.

„Društvo je prej precej časa životarlilo, saj ni bilo financ, da bi se lahko razvijalo. Danes so mnogo večje možnosti in več denarja in s tem lahko nabavimo tudi več opreme, s katero pomagamo ljudem v nesreči. Sedaj je na Kozarjah 25 aktivnih članov, ki grejo tudi vsakokrat gasit, medtem ko je vseh skupaj okoli 40. Imamo tudi pionirsko in mladinsko desetino in sploh ni težav z mladimi in novimi kadri. Če dam primer, kako zelo se zanimajo vaščani Kozarji za gasilce, naj povem, da so prišli prvi vsi gledat novo opremo, ki smo jo dobili pred kratkim. Vsi so bili veseli, da smo jo dobili. Bilo je resnično pravo slanje. Prebivalci se tako zanimajo za naše delo, da vedo za vsako napako in vsak uspeh gasilcev. Ta pridobitev opreme je res lep uspeh. Dobili smo jo za gasilsko desetino, ki jo imamo v sklopu mobilnega gasilskega odreda in je vredna okoli 14 starih milijonov. To je za naše društvo veliko in nam ogromno pomeni.“

Težave s pritegovanjem novih članov gasilcev imamo le ob Tržaški cesti. To je menda še zaradi tradicije, vendar je dejstvo, da smo uspeli v naše društvo pritegniti le 6 članov s Tržaške ceste. To je res škoda, saj bi društvo lahko zelo povečali in s tem naredili uspešnejše, saj bi v primeru požara gasilo več ljudi. Res, da smo v celotni zgodovini našega društva sedaj številčno najmočnejši, vendar bi radi še napredovali.

Opremljenost društva sedaj sploh ni slaba. Imamo gasilski kombi IMV, ki zaenkrat zadostuje, vendar potihem razmišljamo tudi o čem večjem. Imamo 300 metrov cevi iz sintetike tipa B in 250 metrov iz sintetike tipa C, dve brizgalni Rosenbauer (eno so imeli že prej, drugo pa so dobili sedaj), imamo pa tudi ostalo opremo in še starinsko brizgalno iz začetkov delovanja društva. To bi radi spravili v gasilski muzej, saj je stara in je že zgodovinska vrednost.

S takim številom članov in opremo smo sposobni gasiti tudi velike požare. Če je požar večji, so takoj pri roki še sosednja društva, ki pritiho na pomoč. Tako smo si tudi lani pomagali gasilci med seboj. Našemu področju na srečo pomoč ni bila potrebna, ker ni nikjer gorelo. Smo pa lani sodelovali pri gašenju treh požarov na Viču, enega v Podsmreki in dveh na Rožniku. Poleg tega pa smo sodelovali tudi na vseh sektorskih vajah. Organizirali smo mladinsko tekmovalno v občinskem merilu in naši so bili drugi. Pionirji pa so redno sodelovali, kot vsako leto, na tekmovalju pionirjev v mestnem merilu in so bili peti, letos pa so imeli smolo in so bili deveti. Malo so bili nervozni, eden, ki je prvič nastopil, pa celo noč pred tekmovaljem ni mogel zatisniti očesa zaradi treme in take stvari se potem poznajo. Sicer pa je taka uvrstitev lep uspeh, če upoštevamo, da je nastopilo 31 ekip iz cele Ljubljane. Dejansko pa bi bili lahko mi gasilci zgled vsem, kako se gospodarji in stiska denar. Od dotacij, ki jih dobimo, bi le težko živeli, če ne bi imeli za seboj vaščanov Kozarji. Kozarški gasilci smo hvaležni vaščanom za pomoč, ki nam jo vsestransko stalno nudijo. Pri nas bi se lahko marsikateri klub ali združenje naučilo, kako se dela z malo denarja.

Ze ves čas in razumljivo tudi sedaj načrtujemo vzgajanje in pridobivanje mladih kadrov za naše vrste. Mislimo tudi adaptirati gasilski dom, ker bi radi naredili dvorano za večje sestanke. Letos je bilo npr. na občnem zboru 50 ljudi in smo bili nabiti kot sardine. Lani smo domu že dogradili stolp, ki je bil prej lesen in tedaj smo prosili za „botra“ Ljubljanske mlekarne, da so nam pomagale z denarjem. Sploh imajo velik posluš za nas povsod, posebej pa še na terenu, kjer nam terenske organizacije skušajo ustreči, kolikor le morejo. Tesno pa tudi sodelujemo s štabom za civilno zaščito, saj prirajamo vsako leto redne vaje skupaj z enotami civilne zaščite. Za letos pa smo se dogovorili s štabom, da bomo usposobili gasilsko ekipo, ki bo samostojno nastopala na vajah in v akcijah, če bi bilo to potrebno. Še sedaj imamo desetino za mobilno enoto v sklopu mobilnega odreda gasilcev Ljubljane. Tudi sestav društva je zadovoljiv, saj imamo enega nižjega častnika, pet častnikov, šest podčastnikov, vsi ostali pa so izprašani gasilci.

Pri opremi se nam je stanje zelo uredilo. Toliko, kot smo letos dobili, z orodjem, nismo dobili v vsem času po vojni. Zato je bil dan dobave, opreme pravi praznik. Lani smo dobili 300 tisočakov za gradnjo stolpa, 300 tisočakov nam je dala krajevna skupnost, 100 pa SZDL. Za avto-kombi smo potrebovali več kot štiri milijone, vendar smo dobili le dva, ostalo pa smo sami primaknili. Sedaj smo si uredili tudi zalogo vode, torej cisterno. Kmet v Kozarjah ima namreč cisterno za vodo, ki jo vleče traktor za kmečka dela. To smo preuredili pri izlivu, tako da je moč namontirati manjšo cevi in ima on tako sedaj stalno v cisterni vodo. Tako imamo vsak hip na razpolago vodo za 10 do 15 minut. Edina stvar, ki nas pekli, je telefon. Tega društvo ne more dobiti.“

Tako pravijo torej gasilci, ki jih kaže dejansko poveljati za prizadevnost in marljivo delo. Resnično so lahko vzor mnogim!

In kako so letos praznovali 50-letnico svojega obstoja? Predsednik republiškega odbora ZZB NOV Janko Rudolf je prevzel pokroviteljstvo nad proslavo in je tudi govoril na njej. Proslava je trajala teden dni in se je začela 30. junija, ko je bila zvečer svečana seja gasilskega društva. Prvega julija so bile velike sektorske vaje, na katerih je sodelovalo okoli deset društev, 8. julija pa je bila osrednja proslava, na kateri so podelili društvu republiško odlikovanje tretje stopnje. Odlikovali so tudi nekatere člane, vendar že prej, na svečani seji 30. junija. Tedaj so prejeli štiri člani gasilska odlikovanja druge in tretje stopnje, štiri diplome častnih članov, pet priznanj pa so podelili še živečim ustanoviteljem društva, 30. junija so tudi položili venec na spomenik padlim borcem pri Dolgem mostu.

In katere so bile največje akcije kozarskih gasilcev v njihovi 50-letni zgodovini? Največja je bila leta 1938 v Ljubljanskih opekarnah. Tedaj je gorela cela opekarna in je bilo veliko škode. Po NOB pa je bila največja akcija pomoč pri poplavih v Celju, kamor so odšli kozarški gasilci na pomoč iz Ljubljane.

Ob jubileju kozarskih gasilcev se seveda številnim iskrenim čestitkam pridružujemo tudi v našem uredništvu!

MILOVAN DIMITRIČ

Tudi to je občina Center. V Starem Vodmatu požrtvovalno skrbijo za mestne zelenice. Foto: F. Modic

JUTRI BO PREPOZNO

Prosti čas naših otrok

Razvoj družbenega življenja, tehnološki proces ob sodobni organizaciji dela in pouka, prinaša odraslim in mladim več prostega časa. S problemom, kako smotrno koristiti prosti čas, se danes v svetu ukvarjajo sociologi, psihologi, pedagogi in druge strokovne službe. To vprašanje je pomembno za posameznika, kakor tudi za celotno družbo z ekonomskega in sociološkega vidika.

V tehnični civilizaciji, ob hitrem tempu vsakdanjega dela, učenja in življenja je človek hitreje fizično in telesno utrujen in postaja občutljivejši do svojega socialnega okolja. Podaljšani prosti čas naj bi porabil človek za aktivno rekreacijo, zadovoljeval naj bi interesne želje ter bogatil svojo osebnost z novimi spoznanji in duhovnimi vrednotami. Torej je prosti čas odrasel dopolnilo k vsakdanjemu delu in prispeva k popolnejšemu življenju. Kolikor je prosti čas ustvarjaljen, predstavlja še dodatno vrednost pri razvoju višje stopnje civilizacije, kulture in k bogatitvi humanejših odnosov med ljudmi. Da bi odrasli znali kar najbolj zdravo usmerjati prosti čas, je potrebno, da že otrokom privzgojamo različne interese, odnos do dela in do smotrno usmerjenega prostega časa. Po delu, interesnih aktivnostih, naj bi človek imel potrebo, ker bo le tako rastle tudi zadovoljstvo in se bo povečala celotna človekova uspešnost. Ugotovljeno je, da ljudje, ki nimajo urešenih poklicnih želja, nimajo razvitih interesnih motivov in se težko prilagajajo delovnemu in življenjskemu socialnemu okolju ter pogosto zaidejo v konfliktno situacijo in nagibajo k asocijalnem dejanjem.

Zato je še zlasti pomembno, kako mlade usmerjati v prostem času, in kako jim pomagati, da bodo znali uresničiti poklicne in življenjske interese. Smotrno vodenje v prostem času pomeni sestavni del celotnega vzgojno-izobraževalnega procesa in je nujen atribut pedagoških prizadevanj. Cimbolj je otrok v prostem času prepuščen stihiji, tembolj je odmaknjen od vzgojnih smotrov. Otroci se nehoti vsakodnevno pod vplivom „skritih“ sovzgojiteljev, ki tudi slabo vplivajo na oblikovanje mlade osebnosti.

Smo v času letnih dopustov in šolskih počitnic. Vsi želimo, da bi ta čas najlepše preživeli, največ dobrega pa želimo našim otrokom. Ko je šolski pouk končan, se starši znajdejo v drugačnih težavah, saj zaposlitev staršev ni prilagojena počitnicam otrok.

- nastaja vprašanje varstva, vzgoje in prehrane otrok,
- povečan cestni promet še bolj ogroža otrokovo varnost,
- zmanjšana otrokova delovna obveznost daje možnost za brezdelje in lahko zapelje otroka k dejanjem, ki bi jih sicer nikoli ne storil, če bi imel možnost organiziranega ali vsaj delno usmerjenega prostega časa.

Statistika dokazuje, da je med počitnicami največ otrok udeleženi v prometnih nesrečah, prav tako je storjenih tudi največ prestopniških dejanj.

Otroci imajo med počitnicami največjo potrebo in največ časa, da bi se igrali, plavali, hodili, pogovarjali z odraslimi, spoznavali nove kraje ipd. Poskrbeti moramo, da bo otrok tudi v počitnicah opravljal delovne družinske obveznosti, namreč kmečki otroci so ponekod preveč obremenjeni, medtem ko otrokom v mestih primanjkuje delovne vzgoje.

Vsi dejavniki, vzgojno-varstvene ustanove, šole, družbene in specializirane organizacije (društva prijateljev mladine, telovadna društva, gasilske organizacije, hišni sveti) naj bi skupaj s starši poskrbeli za aktivno vlogo otrok v interesnih aktivnostih, zlasti na področju intelektualne, moralne, estetske, fizične in delovne vzgoje. Pri vključevanju otrok v te dejavnosti je treba upoštevati razviten interesnih želja, načelo prostovoljnosti, otrokove potrebe, nagnjenosti in sposobnosti glede na razvojno stopnjo. Otroci naj bi se v prostem času kar najbolje sprostil, vendar ne na škodo zdravja ali vzgoje. V vsaki krajevni skupnosti so dejavniki, ki bi razvijali delo z otroki, obstajajo pa tudi športna in otroška igrišča, telovadnice, plavalni bazeni ipd. V vseh družtvih so starši, ki najbolj poznajo potrebe otrok in bi najraje dali pobude za različne aktivnosti. Tudi krajski skupinski izleti, letovanja, prinašajo otrokom mnogo spoznanj in radosti. Starši imajo v tem poletnem času več možnosti za prirejanje družinskih izletov, ki naj imajo tudi vsebinsko vrednost. S pestrejšim družinskim življenjem lahko marsikaj nadomestimo, kar smo v drugih mesecih zamudili. Poskrbimo, da bodo vsi otroci deležni naše skrbi vsak dan, pripravimo jim čimveč zdravega razvedrila in bogatih doživetij.

ZIBERNA ANGELCA

Večer opernih arij

Z večerom opernih arij je delavsko prosvetno društvo „Svoboda“, Zavelička 3 a v soboto, 16. junija 1973 zaključilo kulturno sezono. Številnemu občinstvu se je v njihovi dvorani najprej predstavil otroški zbor VVZ Malči Belič, nato pa gostje iz ljubljanske opere hiše: Vera Lacič, Milka Eftimova, Rajko Koritnik in Dragiša Ognjanovič. Topel sprejem občinstva ne pomeni samo priznanja umetnikom, pač pa tudi društvu, ki naj bi v jeseni skušalo občanom pripraviti še več podobnih in uspešnih kulturnih večerov.

Č. A.

ZAGNANOST GRADI DOMOVA

Rob in Šentjošt — kulturna centra

Prebivalci dveh skoraj enakih krajev po velikosti, Roba in Šentjošta, so se odločili že pred časom gradnjo kulturnih domov. To svojo zamisel so začeli pred nekaj meseci tudi izvajati. Pri obeh domovih je opaziti veliko zagnanost in zanimanje, da bi bila čimprej gotova. Kako je bilo s pripravami gradnjo, je povedal inž. Dore Martinjak, ki je izdelal načrte za oba kulturna domova.

„Občani gradijo domova mešano, nekaj s svojim denarjem, ki so ga zbrali s samoprispelkom in delno z občinsko dotacijo, vložili pa so že in še bodo, zelo veliko prostovoljnega dela. Za tako stvar je potrebno ogromno samoiniciative in žrtvovanja. Ti prebivalci so pravzaprav ob-

čudovanja vredni zaradi svoje zagnanosti. V Robu forsirajo gradnjo starejši, medtem ko so v Šentjoštu pri gradnji najbolj prizadevni mladi. Pri obeh krajih pomeni kulturni dom izredno veliko, saj sta odmaknjena od kulturnih centrov, kljub temu da ležita zelo blizu Ljubljane. Za odmaknjenost je seveda kriva v glavnem cesta, ki onemogoča boljše povezovanje. Zato sta domova za kraja velika pridobitev! Prebivalci imajo željo, da nekaj sami ustvarijo, saj nimajo vsega na krožniku, kot je to v mestu. V Šentjoštu in na Robu ni tako in zato nam je lažje razumljiva velika težnja prebivalcev po kulturnem domu, saj je prepotrebna. V obeh krajih je krajevna skupnost organizator akcije gradnje, kulturna domova pa gradijo kot doma družbenih organizacij.“

Kakšna bosta nova domova in kaj vse bo mogoče početi v njih? Dom na Robu bo vreden okoli milijon, ko bo zgrajen, koliko bo stal, pa ni znano, saj prebivalci sami veliko delajo. V domu bo dvorana z odrom, medprostor, balkon, garderoba za igralce, prostor za kulise, v dvoetažnem prizidku pa bo še poseben prostor za seje in sestanke. V dvorani bo 250 sedežev in jo bo moč uporabljati ne le za kulturne prireditve,

temveč tudi kot kino dvorano, tudi kot telovadnico. Tla so z ravna, da bo moč v prostoru telovaditi, če odmaknejo stole. Seveda pa bo dvorana primerna še za širšega značaja.

V Šentjoštu bo kulturni dom večji, zato bo seveda, ko bo končan, tudi precej vrednejši kot na Robu. Graditelji pravijo, da bodo gradnja dokler bo denar, in upajo, da bodo prav za grobo dokončali stavbo. Dom bo povezan s staro stavbo v enotno stavbo z nekakšnim vmesnim hodnikom. V dvorani, ki bo ravna, tako kot na Robu, namenjena za kulturne prireditve, večje javne shode, kino itd., bo možno go tudi šport, saj so tudi tu tla ravna, njej bo predvidoma okoli 350 sedežev. Nov objekt bo večji kot stara šola, s katero bo združen. V šoli bo prostor za krajevno skupnost in družbene organizacije. Vse to razkošneje kot na Robu, saj bo tam tudi prostori za bife, garderoba, razna skladišča za kulise itn. Šola pa bodo tudi spremenili ne le povežavo z novim objektom, temveč tudi s tem, da jo bodo nadzgradili in v novem nadstropju uredili stavbo.

M. DIMITRIJ

Akademski slikar Marjan Kozamernik — 50-letnik

Delavsko prosvetno društvo Svoboda Vič je priredilo v svojem kulturnem domu malo retrospektivno slikarskih del profesorja Marjana Kozamernika ob njegovem življenjskem jubileju — 50-letnici.

Slikar se je rodil v številni delavski družini, ki nam je dala tudi velikega igralca Staneta Severja.

Ze kot otrok je imel veselje do risanja in urezovanja v les. Po končani osnovni šoli se je vpisal na takratno meščansko šolo, ki jo je končal leta 1939. Nato je vstopil na trgovsko akademijo in istočasno marljivo obiskoval tečaj umetniške šole „PROBUDA“. Pod vodstvom profesorja Preglja je dobil osnovno znanje iz perspektive, anatomije in oblikovanja.

Po osvoboditvi se je vpisal na slikarski oddelek akademije za likovno umetnost. Takrat so bili njegovi profesorji: Mihelič, Stupica in Pengov. Akademski študij je zaključil 1949. leta.

Posebno pomemben dan v njegovem mladostno ustvarjalnem življenju je bil 22. december 1950. leta. Takrat je imel prvo samostojno razstavo v oficirskem domu v Prizrenu.

Ko je prišel od vojakov je delal nekaj časa v domu JLA v Ljubljani kot risar in slikar. Kasneje je bil restavrador pri Zavodu za varstvo spomenikov LRS.

Meseca novembra 1952 je postal profesor risanja na gimnaziji v Ljutomeru. Tam je odkril naravne lepote Prlekije, ki jih je upodobil na svojih platnih. Kot aktivni profesor v Ljutomeru je poleg rednega pedagoškega poklica mnogo slikal! Po vztrajnem in plodnem delu je priredil samostojno umetniško razstavo ob priliki 10-letnice osvoboditve Ljutomeru.

Na tej razstavi so največ uspeha poželi PORTRETI! Torej je slikar v kmečkih ljudeh in otrocih, s katerimi je bil v stalnih stikih, našel svoj izraz in umetniški „prijem“.

Profesor Kozamernik je združil svojo umetnost s pedagoškim poklicem. Kot profesor risanja je služboval v Ljutomeru od 1952-55, v Trzinu od 1955 do 1958 (v teh krajih je tudi vodil likovni krožek v okviru KUD Svoboda), in nazadnje v letih 1958 do 1968 na osnovni šoli Vič. Kot profesor nekdanji učenec (1965 do 1968) se živo spominjam ur likovnega pouka. Bile so sproščene in pestre. Najbolj živahno je bilo takrat, ko so učenci profesorja prosili, naj jih portretira v spominske knjige. Take prošnje so na tovariša kar deževale, pa vendar se jim je vedno ljubezljivo odzval. Sedaj, ko imam v mislih celo vrsto portretov mojih nekdanjih sošolcev, mi pred očmi poleg pričujočih, zaživijo še ena razstava!

Na svoji mali retrospektivi v kulturnem domu na Viču se je umetnik predstavil z 12 oliji in večjim številom risb in skic iz vseh dosedanjih obdobji!

Prevladujejo portreti! Višek izrazitosti je prav gotovo podal v podobi „Moja mati“.

Prav tako pa je občudovanja vreden deklinski portret: „Deklica v kimonu“. Iz razstavljenega izbora del lahko ugotovimo, da je prof. Kozamernik izrazil in dovršen portretist! V krajinah in tihožitjih pa z lirčno obarvano paleto dosega efekte umirjenih, harmonično uglašanih tonov. Razstava nam da čuti prido in njenih tisočih skrivnostih in lepota, ki jih na svoja platna lovi slikar, katerega načelna in poglavitna misel je: „Vrnimo se k naravi in doživljajmo njeno LEPOTO.“

BRANKO SIMČIČ-BARSKI

TISKARSKI ŠKRATJE

Intervju z generalnim direktorjem Ljubljanskih mlekarj pod naslovom „Praznujemo praznik poplave mleka“ so tiskarski škratje — po številnih napakah sodeč, na delu ni mogli biti le eden — tako pokvarili, da so se naši bralci le težko znašli in povezali prave konce v celoto. Težje napake se začnajo v 3. koloni s pomanjkanjem odstavkov pri menjavi govorečih. V zadnjih dveh odstavkih pa je več delov med seboj zamenjanih. Prosimo bralce, predvsem pa ing. Janeza Perovška, da nam te grobe napake oprostite!

Uredništvo N. K.

KNJIŽNE NAGRADE ZB »MILAN ČESNIK«

PREMALO ČUSTVENEGA DOŽIVETJA

Enako kot prejšnja leta je Združenje borcev NOV „Milan Česnik“ tudi letos razpisalo tri knjižne nagrade za tri najboljše spise o tematiki dosežkov iz NOB.

Sodelovali so učenci 7. in 8. razreda osnovnih šol Vič, Bičevje in Trnovo; te šole obiskujejo otroci z območja KS „Milan Česnik“. Ze na navedenih šolah so napravili izbor (po tri) najboljših spisov, ki so bili predloženi komisiji v oceno za knjižne nagrade. Na izbiru sta bili dve tekmi: 1) O, domovina, smo te ljubili dovolj? Kako bi te mogli ljubiti še bolj? (Peter Levce) in 2) Prek zemljice slovenske se svobodno sonce smeje (France Kosmač).

Splošna ocena spisov je bila, da so bili letos vsebinsko revnejši od lanskih. Včasih so stavki kot izgovorjeni iz ust aktivistov ter je pisec — učenec hotel le formalno zadostiti naslovu spisa. Vse premalo je bilo izraženo čustveno doživetje pisca o elementarnih silnicah NOB, npr. tovarištvo, domovinska ljubezen, obsodba nasilja, borbena zavest in slinčno. Sodimo, da učna snov NOB skriva v sebi toliko vzgojnega za slehernega slovenskega otroka, katerih očetje in matere so se upri nasilju in doživeli največjo zmag.

Učenka 7. a razreda osnovne šole Vič Maja Razboršek je prejela prvo knjižno nagrado „Ljubljana v ilegali IV“ za spis „Prek zemljice slovenske se svobodno sonce smeje“, ki ga objavljamo v Naši komuni.

Sledili sta nadaljnji dve knjižni nagradi in sicer za učenko 7. b razreda osnovne šole Bičevje Mojca Smrekar knjiga „Ljudje z rdečim nebom“ pisateljice Nade Matičič ter za učenca 8. b razreda osnovne šole Trnovo Jenko Iztoka, knjiga „Kozara“ pisatelja Mladena Oljače.

Knjižne nagrade je podelil predsednik ZB „Milan Česnik“ ob navzočnosti nekaterih odbornikov in sicer 4. junija 1973 v Domu svobode na Viču ob priliki podeljevanja bralnih značk učencem osnovne šole Vič. Skupno z učnim kadrom bi bilo potrebno natančneje preučiti, kako je s podajanjem narodnosvobodilne borbe v naših osnovnih šolah in v koliko bi mogli pri tem sodelovati člani borčevskih organizacij.

LJUBO TIPLIČ

PREK ZEMLJICE SLOVENSKE SE SVOBODNO SONCE SMEJE

Bila je vojna... „Bodite srečni, da je niste doživeli,“ nam pravijo babice. „Bodite ponosni na svoj narod,“ nam pravijo v šoli. In res. Srečni smo, da je nismo doživeli, kajti toliko grozot je vezanih nanjo. Povsod uničenje in smrt. Ponosni smo na svoj

narod! Krvavel je, krvavel, pa je vseeno tudi zanj zasijalo sonce svobode, sonce zmage.

O vsem tem se učimo v šoli. Moramo se. Moramo spoznati vojno, kakršna je, brez olepševanj, moramo spoznati njene strahote, pobijanje, moramo spoznati gnusno obličje vojne, da si je ne bi nikoli želeli. Zato nam v šoli govore o njej.

A moramo spoznati tudi svobodo, njeno lepo, blago obličje. Vedeti moramo, kakšen je njen pomen, da jo bomo spoštovali, cenili in branili, če bo potrebno.

Zavedati se moramo, da smrt ni smrt, če življenje daš za domovino. To so dokazali naši borci, ki so šli hrabro v smrt in domovini žrtvovali vse, celo življenje: kri, srce.

Šele ko bomo vse spoznali, bomo znali bolje ceniti to, kar imamo sedaj.

Vse je naše: travniki, polja, gozdovi, tovarne, mesta, hiše, reke, morja, jezero, nebo, sonce — in svoboda. Oh, kako šima so naša polja, kako lepi so travniki, pokriti z mnogoterimi cveticami, nad katerimi se spreltavajo čebele! Gozdovi so polni svežega vonja, polni borovnic, jagod, gob. V mestih je mnogo tovarn, hiš, v katerih živimo. In koliko rek imamo, jezer in kako čudovito je naše morje. Če na nebu zagledamo letalo, se nam ni treba bati, da bo odvrlo bombe, ker je svoboda; ta lepa, čista svoboda na poljih, na travnikih, v gozdovih, v mestih, v tovarnah, v vseh hišah, v rekah in v jezerih, pa v morju, tudi na nebu in v soncu je — svoboda.

Vsako jutro, ko se zbudimo, zadihamo svobodo, pa se ne zavedamo. Nihče nam ne prekriza poti, ko hodimo v šolo, nihče nam ne zatira obzorja znanja. Srečni smo, neznansko srečni, pa se še zavedamo ne.

Če pa nam bi kdo hotel vzeti zaklad — svobodo, bi jo branili, kajti lepo je, lepo, ko se ti PREK ZEMLJICE SLOVENSKE SVOBODNO SONCE SMEJE.

MAJA RAZBORŠEK,

7. a razred,

OŠ Vič

Vesti iz KS »Malči Belič« in Kolezija

Spomladi so ustanovili v KS „Malči Belič“ delavsko prosvetno društvo Svoboda. Kot je znano, so pred časom dokončno uredili dvorano Svobode, v kateri je bilo več uspešnih kulturnih dogodkov in gostovanj. Tako Mestnega gledališča ljubljanskega kot tudi amaterskih dramskih skupin. Vsekakor je bila osnovna želja in vodilo pri ustanovitvi tega društva priložnost po ponovni oživitvi kulturne dejavnosti na tem delu naše občine. Spodbudne in obetajoče so bile na ustanovnem občnem zboru tudi besede predstavnikov delovnih kolektivov, ki so ponudili sodelovanje.

Komunalne zadeve, ki so vedno trn v peti občana, v tej KS sicer niso docela rešene (vsega pač ne moremo dobiti naenkrat, pa vendarle se je vsekakor treba zavedati dejstva, da je bilo na območje te občine v preteklih letih vloženo nemalo sredstev, ki so jih komunalne ustanove in občina vložile v izgradnjo sosesk in osnovnih komunalnih povezav) in jih spriči tekočih gradbenih del v celoti naenkrat pač ne morejo rešiti. Pa vendarle naj omenimo, da se stari komunalni primanjkljaj pri stolpnici Tehnograda rešuje. Tako je vzpostavljen priključek nove Tomažičeve ceste na staro do Merčnikove, prav sedaj urejajo razsvetljavo v Bonifacijev odobreno pa je tudi že lokacijsko dovoljenje za telefonsko govornico, saj daleč naokrog sploh ni telefonske zveze in je potreba več kot upravičena. Prav sedaj so v teku tudi priprave za gradnjo v stanovanjski coni za Petrolom (med železnico in Tržaško cesto), pričela se bo tudi regulacija Malega Grabna, projekt nadaljnje regulacije Gradašnice pa je že sprejet. V pripravi je tudi asfaltiranje Koprške ceste.

Naj omenimo še dve akciji. Pobiranje prispevka za izgradnjo doma borcev in mladine v Kumrovcu za sedaj uspešno poteka, 30. maja pa je krajevni odbor Rdečega križa organiziral že „tradicionalno“ zbiranje starih oblaci.

Napori krajevne skupnosti Kolezija so trenutno usmerjeni v akcijo po očiščevanju okolja, ki naj bi jo v kratkem organizirali. Poleg očiščevanja naj bi občani s to akcijo poskrbeli tudi za primerno urejene zelenice. Pri krajevni skupnosti se je formaliziral za iniciativni odbor za izgradnjo doma ostarelih Kolezija-Trnovo. Dom, ki bo namenjen izključno ostarelim občanom, bo po predvidevanjih nudil stredo 150 do 180 občanom.

Letos naj bi asfaltirali tudi več ulic. Okrog 40 odstotkov bodo poravnali občani, ostalo pa bo šlo iz občinske blagajne. Občani sami pa sedaj izražajo precejšen interes. Tako naj bi dobili asfaltno prevleko Kraška in Soška ulica.

J. D.

DE NAJPREJ PREMALO, POTEM PREVEČ

21. mednarodni kajakaški slalom v Tacnu

Še nikoli doslej, kar poteka tradicionalno mednarodno kajakaško tekmovanje, ni bila Sava v Tacnu tako radodarna z vodo kot letos. Organizatorji so lastnoročno razbremenili nekatero ostre skale v strugi, da na njih ne bi poškodovali tekmovalci in njihovi čolni, kajti vodostaj bil pred postavljanjem slalom steze nizek in mnogim ostrih čeri bi oziralo tekmovalce. No, tik preden je pričelo obilno deževanje, voda je dobesečno podivjala, kar je tako dovolj divja. Del že postavljene slalom steze je vodna stena potrgala. Takih težav kot letos ni imel noben traser slalom na mednarodnih tekmovanjih v Tacnu. Načrto se je zvedrilo in voda je prišla počasi upadati. Prvi dan tekmovalci, ko je bil uradni trening in poslušne vožnje, je bila voda že visoka, da je bilo potrebno prebrskati v gornjem, težjem delu poenostavit. Drugi dan tekmovalja pa se

je voda že toliko umirila, da je tekmovalje normalno steklo. Na skrajšani stezi s 23 vratci se je pomerilo 135 kajakašev in kanuistov iz Avstrije, Poljske, ZDA, Avstralije, Nove Zelandije in najboljši tekmovalci vseh jugoslovanskih klubov. Konkurenca se je v primerjavi s preteklim letom kvalitetno zelo dvignila, saj so bile vse tuje ekipe sestavljene iz reprezentantov za letošnje svetovno prvenstvo v Švici. Med moškimi kajaki je zmagal z naskokom sedmih sekund Poljak Gavronski, za njim pa so se po zagrizeni borbi za desetinke v eni sami sekundi uvrstili Avstrijec Fauster, Jugoslovčan Pavel Kalan in kot četrti nosilec srebrne medalje iz Muenchna Avstrijec Sattler, Uvrstitev Pavla Kalana, člana kajak - kanu kluba LBD, je njegov največji uspeh doslej. Morda ta uspeh obeta generacijou uspešnejših kajakašev tega kluba

tudi v tej kategoriji, kot med dvosedci, ko je klubska ekipa hkrati tudi jugoslovanska reprezentanca. Tudi med kajakašicami je bila prva tekmovalka iz Poljske. Malgorzata Sekula je za slabe štiri sekunde premagala Avstrijko Sattler Barbaro, Američanka Kim Goertner pa je bila s polminutnim zaostankom tretja. Najboljša Jugoslovanka Košanin Veroslava je bila peta, kajakašica kajak kanu kluba LBD Zdenka Kurmik pa deveta. Brent Lewis iz ZDA je za dvajset sekund zmagal med enosedječimi kanuji, drugi je bil Poljak Maslanka Marek, tretji pa presenetljivo Jugoslovčan Vinko Iglčar, ki je zaostal za drugim manj kot tri sekunde. Mladinca Miro Erjavec in Srečo Masle, tekmovalca kajak-kanu kluba LBD, sta priborila med kanu dvosedci edino domačo zmago. Njun uspeh je bil skorajda pričakovan, saj sta v letošnjem letu že opozorila nase z nekaj dobrimi uvrstitvami. Zdaj sta premagala poljsko reprezentanco s petouvrščenima z olimpijskih iger Fraezekom in Serugo na čelu ter vse domače posadke, ki bodo predstavljale Jugoslavijo na svetovnem prvenstvu v Švici s šestima z olimpiade - Andrejašičem ter Guzeljem.

NAŠI TEKMOVALCI NA SVETOVNEM PRVENSTVU V KAJAKU IN KANUJU NA DIVJIH VODAH

14-članska jugoslovanska reprezentanca se je udeležila svetovnega prvenstva v slalomu in spustu na divjih vodah v Muotti v Švici. Tekmovanja, ki je bilo 22., 23. in 24. junija, se je udeležila vsa svetovna elita. Presenečenje prvenstva so bili porazi svetovnih prvakov; tekmovalcev NDR, ki so na zadnjih olimpijskih igrah osvojili vse zlate kolajne v tem športu. Tudi naši so presenetili, toda s slabimi uvrstitvami. Zelo slabi so bili kajakaši, malo boljši pa kanuisti v enosedeh, kjer je bil Tone Hočevar v spustu trinajsti. Tekmovalci v kanu dvosedeh, ki so vsi člani kajak kanu kluba LBD, so bili med možvi četrti, posamezno pa sta bila Janez Andrejašič in Peter Guzelj sedma. Prvenstvo je sicer potekalo v zelo težkih pogojih, saj je bila - podobno kot v Tacnu - voda zelo visoka. Bilo pa je tudi zelo hladno, saj je celo snežilo.

Kolezija v teh dneh

Živeseljive vesti NTK Podpeč-Prerje

Namiznoteniški igralci ŠD Podpeč-Prerje so resno prišli za delo, kar se vidi-tudi iz doseženih rezultatov. Obiski treningov, ki jih vodi trener Svete in Janez Legiša, so dosegli tudi disciplinane rezultate. Plod tega so ohrabrujoči rezultati v enakem, mestnem kot tudi republikanskem merilu. Člani tekmujejo v VI. republiški namiznoteniški ligi, ki se odvija vsa leto na dveh turnirjih. V marcu so bili v Prerju drugi turnir te lige sezono 1972/73. Domači ekipi v prvi vrsti Igor in Stane Turk ter v drugi Svete je v odločilnem trenutku zmanjkalo moči in so v poenjenem dvoboju za drugo mesto izgubili srečanje z ekipo iz Senčurja. V tem tudi pravico, da bi v prihodnji sezoni tekmovali v višji ligi. Člani tekmujejo v VI. republiški namiznoteniški ligi, ki se odvija vsa leto na dveh turnirjih. V marcu so bili v Prerju drugi turnir te lige sezono 1972/73. Domači ekipi v prvi vrsti Igor in Stane Turk ter v drugi Svete je v odločilnem trenutku zmanjkalo moči in so v poenjenem dvoboju za drugo mesto izgubili srečanje z ekipo iz Senčurja. V tem tudi pravico, da bi v prihodnji sezoni tekmovali v višji ligi.

ravno tako vedno osvojili tekmovalci Ilirije iz Ljubljane Omenjeni ekipi sta po kvaliteti daleč izstopali pred drugimi. Pri pionirskih in pionirskih pa sta tretje mesto presenetljivo, toda zaslužno osvojili domači ekipi. Na organizacijo tekmovalj ni bilo pripombl, to pa je velika pohvala za marljivo delo članom NTK. Področno prvenstvo Ljubljane za posameznike in istih konkurencah je bilo v Sodražici. Tu so pionirji dosegli še večji uspeh. Makovec je osvojil tretje mesto, na prvih dveh sta bila pionirja Olimpije, za njimi še ostali igralci Olimpije, Ilirije in drugih klubov. Med osem najboljših se je pri pionirjih uvrstil še Debevec, pri mladincih pa Dvornik. Verjetno največji uspeh namiznoteniških igralcev iz Prerjeja so dosegli Makovec, Debevec in Dvornik na letošnjem pionirskem prvenstvu Slovenije v Ljubljani. Med več kot dvesto tekmovalci iz vse Slovenije so kar trikrat prišli med šestnajst najboljših: Makovec in Debevec med posamezniki ter Dvornik : Makovec med dvojicami. IVAN ZALAR, Prevalje

KANUISTA MASLE IN ERJAVEC SPET ZMAGALA

Na velikem mednarodnem tekmovanju v spustu in slalomu, ki je bilo 16. in 17. junija v Meranu v Italiji, sta tekmovalca kajak kanu kluba LBD Srečo Masle in Miro Erjavec zmagala v spustu v kategoriji kanu dvosedov. Damijan Prelovšek, prav tako član tega kluba, pa je zmagal med enosedječimi kanuji v slalomu. J. G.

BOKSARSKI KLUB DOLOMITI

revija postala tradicionalna. To je tudi naša želja, ki pa se bo uresničila le ob finančni podpori gospodarskih in družbenopolitičnih organizacij kakor tudi občinske zveze za telesno kulturo občine Vič-Rudnik. Te podpore bi bile zelo utemeljene, kajti klub ne goji samo športnih odnosov, temveč vzgaja svoje člane v socialističnem - samoupravnem duhu. Na koncu naj omenim najprizadenejše člane upravnega odbora. Predsednik Janez Trček, podpredsednik Stane Dolgan, tajnik Vlado Grmšek in sekretar Dragutin Verbič. Boksarski klub Dolomiti vabi vse mlade, ki jih zanima boks in ki bi se želeli aktivno baviti s to športno panogo, da se prijavijo trenerju Romanu Hirschu v dvorani doma na Brdu v ponedeljek, sredo in petek od 18. do 20. ure. In ne pozabite: boks je težaven, toda plemenit šport! JANKO VRHOVEC

ŠŠD gimnazije Vič

V šolskem letu 1972/73 je bilo vpisanih v šolsko športno društvo 316 članov. V košarki, odbojki, namiznem tenisu, folklori, družabnih plesih, gimnastiki, planinstvu in šahu je aktivno vadilo 190 dijakov in dijakinj. Treningi in vaje so bili enkrat tedensko v večernih urah. Organizirana je bila tudi šolska liga v košarki za moške in odbojki za ženske. Igralci in igralko košarke ter igralko odbojke smo se udeležili tudi področnega prvenstva srednjih šol, kjer smo v vseh treh panogah zasedli prva mesta in si tako pridobili pravico sodelovati na republiškem prvenstvu. V pripravah na to prvenstvo smo odigrali več prijateljskih tekem z drugimi srednjimi šolami. Dobra preizkušnja nam je bil tudi turnir v počastitev dneva mladosti, ki je bil na naši šoli. Na njem sta poleg naše gimnazije sodelovali še I. gimnazija Bežigrad in gimnazija Miloša Zidanske iz Maribora. Poleg košarkarskih in odbojkarških srečanj so bila še srečanja v namiznem tenisu in šahu. Prva mesta so zasedli naši košarkarji, odbojkarice in igralko namiznega tenisa. Najbolj zanimive in izenačene so bile igre v košarki in namiznem tenisu. Turnir je bil kvaliteten in koristen, zato bi si jih želeli dijaki še več med letom. Na republiškem prvenstvu, ki je bilo 1. junija za odbojkarice v naši telovadnici, za košarkarje v Topniški ulici in za košarkarice na Taboru, so se naše ekipe uvrstile na naslednja mesta: četrto - odbojka dekleta, šesto - košarka dekleta in prvo - košarka moški. Naši fantje so prepričljivo premagali vse nasprotnike in tako postali republiški prvaki. Najmanj sreče smo imele vsekakor košarkarice, saj smo obe tekmi z Novo Gorico in Mursko Soboto izgubile za en koš, tako nam je visoka uvrstitev splavala po vodi. Kot tolažba nam ostane, da je jedro naše ekipe še mlado in da bodo lahko naslednje leto popravile izgubljeno. Ravno nasprotno pa velja za žensko odbojko, kjer večina letos zapuša gimnazijo, tako da bodo naslednje leto dekleta težko nadoknadila letošnji spodrsčaj. Nekoliko manj popularen je na šoli šahovski krožek, ki ga je letos obiskovalo okoli 15 članov. Priredili so več hitropoteznih turnirjev in prvenstvo šole. Za množičnejše uveljavljanje bi rabili več šahovskih garnitur, večjo udeležbo prvošolcev in večje število ur. Približno isto število kot šahistov je na gimnaziji ljubiteljev gora, njihovo delo je bilo zelo marljivo, saj so organizirali več zanimivih predavanj znanih strokovnjakov in obiskali bližnje in daljne planote (Nanos, Golico). Povezani so bili s Planinsko matico, da so imeli cenejši prevoz. Dijaki in dijakinje naše šole so se udeležili tudi prvenstva srednjih šol v smučanju, dijakinje pa prvenstva v gimnastiki, kjer žal nimajo večje ekipe in so sodelovale le kot posameznice. Društvo je poslalo tudi večje število ekip na tek po mestnih ulicah v počastitev dneva zmage, nekatere izmed njih so se zelo solidno uvrstile (8. mesto mladinke). Za zaključek celoletnega večernega športnega življenja na gimnaziji je služil petkov plesni krožek. Namenjen je bil predvsem četrtošolcem, da bi se naučili četvorko za maturantski ples. Najbolj delovni člani šolskega športnega društva so bili vsekakor naši profesorji, ki so z nami delili veselje in žalost. MINKA SKUBIC

TUDI ZA OTROKE PROSTOR Pod svobodnim soncem

Mar je mogoče dati utrip življenja naselju s številnimi bloki, z asfaltiranimi potmi in lepo urejenimi zelenicami, koder ni otroškega igrišča in namor - nikamor ne sme stopiti mala otroška noga, saj vendar na te otroške največkrat samo kričimo in jih preganjamo od vsepovsod, samo zato, da ohranimo naše zelenice, to našo ljubo okolje. Pa vendar tudi naši otroci morajo imeti na razpolago prostor pod svobodnim soncem, da odmerjeni prostor za razvedrilo in rekreacijo. Problema se na območju naše občine vse premalo zavedamo, saj vse od otroškega igrišča v Tivolškem parku pa tja do Viča, Vrhovcev in do krajne meje občine - razen šolskih igrišč - ni otroškega igrišča za predšolske otroke. Vzrok temu je, da iščemo investitorje, zahtevamo denar od občine ali občinske zveze za telesno vzgojo ter od drugih ustanov, razumljivo, kar želimo in hočemo, nam mora dati družba. Pri vsem tem pozabljamo, da bi lahko sami, s svojo lastno pobudo, znanostjo in dobro voljo že marsikje uredili otroško igrišče, pri čemer bi morala v vse večji meri sodelovati predvsem krajevna skupnost kot pobudnik in organizator. Ni dvoma, da bi pri vsaki takšni akciji tudi občina rade volje prispevala svoj delež. Vsa pohvala in priznanje velja Centralnemu hišnemu svetu „Sattnerjevo naselje“ na Viču, saj je brez vsakršne finančne pomoči družbe zbral od najemnikov stanovanj v blokih po 5000 starih dinarjev prostovoljnih prispevkov. Z zbranim zneskom 760.000 starih dinarjev je nabavil reviziteto kot revizitiz s tremi gugalnicami, večje zviralo oz. plezalo, koš za kosarko, tri klopi in postavil peskovnik, za kar velja zahvala tudi Komunalnemu podjetju Vič za pomoč v robnikih. Nad 25 prostovoljcev, med katerimi je sodelovala tudi mladina, je v vseh popoldnevih z udamiškim delom izvršilo izkop zemlje in „zacemenčevalo“ podnožje revizitov, za kar jim centralni hišni svet izreka javno pohvalo. Akcija ni končana. V jeseni bodo zasadili s prostovoljnimi delom preko 25 dreves, živo ograjo okrog zelenic in igrišča, na zahtevo stanovalcev pa nadaljevali z zbiranjem prostovoljnih prispevkov za nabavo novih revizitov. Upajo, da bodo ob tem morda le predramili tudi tiste maloštevilne stare in med njimi naj navedem primer izobražene in dobro situirane družine, katere otroka se razumljivo stalno igra na igrišču, vendar stana nista prispevala k izgradnji igrišča ničesar, torej niti v denarju in ne prostovoljnimi delom. Centralni hišni svet je povabil na razgovor mladino naselja in ob tej priliki je bil izvoljen centralni mladinski svet, z nalogo, da bo skrbel za igrišče in čistočo na igrišču in v naselju, predvsem pa varoval in upravljal za mladino, ki so mu jo zaupali stanovalci naselja. Za čimprejši videz okolja po mladina tudi tekmovala s sosednjim naseljem, drugo leto pa bo centralni hišni svet organiziral izlet in zanje preskrbel brezplačen prevoz z avtobusom. Nepretrgani živ-žav od jutranjih ur do večera na otroškem igrišču in pogled na te male hvaležne in nasmejane otročičke razveseljuje tudi stare, saj jim je vendar igrišče v neposredni bližini v veliko olajšanje. Zal mi je, da niso deležni tega tudi otroci v ostalih naseljih, vendar sem prepričan, da bo vzgled centralnega hišnega sveta v Sattnerjevem naselju, katerega uspeha akcija ni zahtevala velikih finančnih sredstev in napora, naletela na vrsto pobud tudi drugod. MASLE LJUBOMIR

Klub je tesno povezan z MA Brdo-Vrhovci. Njegovi prostori se nahajajo skupaj z mladinskimi v domu družbenih organizacij na Brdu. Dvorana lahko sprejme ca. 350 gledalcev, vendar pa boksarji čutiljo pomanjkanje pomožnih prostorov: slačilnice, kopalnice itd., kar je razumljivo, saj je bil dom zgrajen takoj po vojni na bazi prostovoljnega dela. Klubu pa primanjkuje tudi revizitov za trening in nastope. Ker nima zadostnih finančnih sredstev za nakup opreme, zbira minimalna sredstva z vpisnino, ki znaša 20 din, in članarino, ki znaša 10 din. Trije člani kluba so se 14. aprila 1973 udeležili revije, ki jo priredil BK Piran v Piranu. Naši predstavniki so zaradi neizkušenosti izgubili po točkah. Na reviji na Brdu pa so se naši boksarji zelo izkazali, saj je večina zmagala s t. k. o. Revije so se udeležili BK Maribor, BK Piran, BK Trbovlje, BK Hrastnik in BK Dolomiti. Predstavniki sodelujočih ekip kakor tudi predstavniki BZS so se zelo pohvalno izrazili o organizaciji revije in so izrazili željo, da bi ta

Tek mladosti po Podpeči

Športno društvo Podpeč-Prerje je v počastitev dneva mladosti organiziralo Tek mladosti po Podpeči. Sodelovalo je 80 tekmovalcev iz OŠ Borovnica, Brezovica in Prerje ter atletskih klubov Olimpije, Ljubljane in Podpeč-Prerje. Rezultati: pionirke (600 m): 1. Pezdur, 2. Gregorc, 3. Debevec (vse OŠ Brezovica); ekipno: OŠ Brezovica pred Borovnico. Pionirji (1000 m): 1. Jerič (Bor.), 2. Močnik (Brez.), 3. Zabkar (Brez.); ekipno: OŠ Brezovica I pred II. Mladinci (2300 m): 1. Leb (Olimpija), 2. Berič (Ljubljana), 3. Legiša (Podpeč-Prerje); ekipno: AK Ljubljana pred AK Podpeč-Prerje. Člani (2300 m): 1. Zalar F. (Podpeč-Prerje), 2. Remic (Podpeč-Prerje), 3. Svete (Podpeč-Prerje); ekipno: Podpeč-Prerje. Zmagovalci med posamezniki in ekipami so prejeli priznanja, zmagovite ekipe med mladinci in člani še pokale, v vseh kategorijah pa so prvi trije tekmovalci prejeli lepa praktična darila, ki jih je podarilo podjetje Galanterija, predelava lesa Podpeč. IVAN ZALAR

Športne vesti

Letošnja športna sezona je končana. Nogometaši Mercatorja v drugi zvezni ligi in Krima v ljubljanski podzvezi so prvi končali s tekmovanji. Obe moštvi - zelo uspešno. Košarkarji Trnovoga - po prvem delu prvenstva na odličnem šestem mestu, rokometaši Mokerca - drugi, igralko Škofljice - pete v ljubljanski rokometni coni. Državno prvenstvo v gimnastiki v Skopju se je za Trnovčana Milana Kunciča in Matjaža Koželja neuspešno končalo, igralci in igralko Olimpije v namiznem tenisu so lahko več kot zadovoljni z doseženimi rezultati v minuli sezoni. To je le kratek obris in resume doseženih rezultatov tekmovalcev in klubov v občini Vič-Rudnik in pravkar končani letošnji športni sezoni. Za trenutek se ustavimo pri vsakem posameznem klubu. drugo mesto na prvenstveni lestevici. V ligi je premočno zmagalo moštvo Kamnika, s prednostjo 6 točk. Za mesto takoj za njim sta se potegovala Mokerca in Šešir iz Škofje Loke. Vse do konca prvenstva je bilo nejasno, kdo bo drugi, to pa je uspelo Mokercu zaradi boljše razlike v doseženih zadetkih. Igralko ŠKOFLJICE, članice ljubljanske rokometne cone, so po dokaj slabih igrah v prvem in v začetku drugega dela prvenstva, zaigrale v finalu zelo dobro in dosegle lep uspeh - osvojile so solidno peto mesto. Končan je prvi del v republiški košarkarski ligi. Moštvo TRNOVEGA je na solidnem šestem mestu, z njihovo igro pa ne moremo biti povsem zadovoljni. Res je, da v moštvu nastopajo nekateri mladinci, da je Boris Slapnik pri vojakih in da večino tekem zaradi poškodbe ni igral eden najboljših igralcev Koren, vendar pa to le ne sme biti opravičilo za nekaj res slabih iger. Osvojene so sicer točke, na katere se je pred začetkom prvenstva računalo, to pa je pravzaprav tudi najbolj važno. Toda kaj lahko bi srečanja, kot na primer doma z Marlesom, Litijo, Lesonitom in Branikom (vse so dobili Trnovčani s samo eno točko razlike) končala tudi s porazom. In v tem primeru bi se moštvo trenerja Mihe Lokarja znašlo v hudih škripcih, saj bi verjetno bili na samem dnu prvenstvene lestvice. No, v športu pa ne gre brez sreče - ta pa je bila na strani Trnovčanov... Seveda ni namen tega zapisa grajati in kritizirati igro košarkarjev Trnovoga, to naj bo samo opozorilo, predvsem za drugi del prvenstva, ko čakajo Lenarda, Matičetova, Martinčiča, Korena in ostale še težka srečanja in veliko preizkušenj. Državno prvenstvo v GIMNASTIKI, ki je bilo prejšnji mesec v

Prostor pod soncem - za otroke in njihovo igro - ob Sattnerjevi ulici

NA PODROČJU KRŠITEV JAVNEGA REDA IN MIRU

»Trnovski zvon« problem leta

Postaja milice Ljubljana-Vič je imela v lanskem letu polne roke dela. Z obema svojima oddelkoma na Rudniku in v Velikih Laščah so obravnavali miličniki na tem področju 950 kaznivih dejanj, raziskali pa so jih dobro polovico. Število kaznivih dejanj je v primerjavi z lanskim letom padlo za tri odstotke, kar pa ne pomeni, da je bilo lani manj kaznivih dejanj, temveč je to posledica pomanjkanja miličnikov. To pomanjkanje povzroča, da miličniki niso mogli odkrivati tistih kaznivih dejanj, ki jih ni nihče prijavil, temveč so obravnavali le tista, ki so jih prijavili občani oziroma podjetja. Glavni trend upadanja števila kaznivih dejanj je opazen na postaji Vič, kjer je bilo levet odstotkov kaznivih dejanj manj. Zato pa je zelo poraslo število kaznivih dejanj v Velikih Laščah - kar za tretjino in na Rudniku za šestino.

Najbolj so v porastu navadne tativne kot npr. gradbenegamateriala: železo, cement, les, ki ga je primanjkovalo, raznih strojev, avtomobilov oziroma delov itn. Predvsem je velik porast tativnih motornih vozil, to pa zato, ker so prekatégorizirali ponj ekspese v motorna vozila. Porasli pa so tudi vplomi v avtomobile, kar so počeli največ mladoletniki na begu. Precej je bilo tudi velikih tativ, saj jih je bilo kar 170. Pojavil se je tudi relativno nov prestopke gospodarskega kriminala, porasli pa so tudi krvni delikti, do katerih prihaja največkrat zaradi pijanosti in ljubosumnosti.

Kolikor so odkrili storilce, jih je bilo 318, med njimi celo 12 otrok. Otroci imajo na vesti pretežno kraje v samopostrežnih trgovinah. Storiteli so oškodovali družbo za 1,5 milijona dinarjev, zasebnike pa so „obdavčili“ za 1,7 milijona dinarjev. Se najbolj zaskrbljuječe je, da je med storilci največ povratnikov, torej takih, na katere je mogoče tudi v prihodnosti računati, da bodo po prestani kazni spet stopili na pota kriminala. S takimi povratniki je še posebej težek obračun, saj so že zelo izkušeni. Tako so bili pri opravljanju službene dolžnosti lani s strani takih miličniki dvakrat nevarno napredani in to celo z orožjem. Povrh vsega pa se kriminalci v zadnjem času tudi tehnično zelo dobro opremljajo, saj uporabljajo vse več motorna vozila in celo UKV zveze.

Za več kot 10 odstotkov je poraslo število kršitev javnega reda in miru. Skupaj je bilo 712 takih kršitev, kar je občuten porast v primerjavi z letom 1971. Levti delež oziroma največ kršitev na enem mestu ima bife Trnovski zvon. V tem bifeju so morali miličniki posredovati kar 41-krat, kolikorkrat pa so še miličniki z mestne milice, še ni znano. Lokal je pravo leglo nereda in bi bil že skrajni čas, da ga inspekcija zapre, občinski upravni organ pa upraviteljici Danici Vidmar odzame obrtno dovoljenje, saj je lokal tako umazan, leglo stalnih pretefov, lani pa se je tam celo začel pretep, ki je imel za posledico umor. Postaja milice je opozorila na nevarnost tega lokala svet za notranje zadeve in splošno upravo SOB Vič-Rudnik, OK SZDL in UVJ Ljubljana. Prebivalci v okolici se nad tem lokalom že dalj časa zgražajo, miličniki pa ves čas opozarjajo, da ga je treba zapreti. Kdaj bodo to končno storili? SKRAJNI ČAS JE, DA ODZVONI TRNOVSKEMU ZVONU! Podobno lokal, vendar v bližji okolici, je tudi gostišče Na livadi ob Ižanski cesti.

Milicnike pa občani večkrat tudi obremenjujejo s stvarmi, kjer le ti ne morejo nič pomagati npr. motenje posesti, žalitve, obrekovanja itn. Takih pozivov je bilo lani kar 389. Postaja milice pa je tudi obremenjena z nudenjem pravne pomoči sodnim, upravnim in drugim organom. Lani so prejeli 1111 nalogov za izvršitev nadomestne kazni zopora, vendar je več kot 80 odstotkov občanov že poravnalo denarno kazen in je bil privedba nemiselnost in nepotrebna. Temu je kriv sistem poslovanja med sodnikom za prekrške in referatom za izvrševanje kazni. Zaradi takega poslovanja porabijo miličniki veliko časa, pa tudi goriva, saj je iskane zelo težko najti. 69 oseb so prijeli miličniki z Viča takih, da je bila za njimi razpisana tiralica.

Prometne težave so velik obremenilni kamen za milicnike. Lani je bilo 1128 prometnih nesreč, ne da bi šteli tiste, ki so jih obravnavale leteče patrrole ali prometna milica. 11 se jih je končalo s smrtnim izidom, nekaj čez 200 pa s poškoobami. V 18 primerih so vozniki pobegnili. Skupna materialna škoda je dosegla 4,8 milijona dinarjev.

Prometno vozlišče posebej otežkoča tovorni promet na Dolenjski in Tržaški cesti. Pretok še vedno narašča, cesti pa sta že zasičeni in bo treba čim prej najti rešitev. Največkrat je vzrok prometni nesreči neprimerna hitrost, nepravilno prehitjevanje, alkohol in nalet. Pozimi očitno mraz vpliva na prijateljke kapljice, saj se je tedaj povzpel alkohol kot povzročitelj nesreč na drugo mesto. Med udeleženci prometnih nesreč je bilo veliko otrok, kar 54, čeprav svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu poseveča veliko skrbi vzgoji otrok. Nekatere šole pa istočasno ne čutijo potrebe do prometne vzgoje in so tako otroci, ki jih obiskujejo, v večji nevarnosti kot njih vrstniki na drugih šolah.

Najhuša in skoraj nepremostljiva težava pri delu miličnikov pa je njih število oziroma primanjkoavanje. Po sistematizaciji izpred šestih let je treba za to območje 85 miličnikov, imajo pa jih 55 in to 10 še v šoli. Praktično je torej zasedenih le polovica mest. Zato miličniki tudi niso mogli na dopust, da ne govorimo o tem, da niso mogli izkoristiti dodatnih dni dopusta. Stanje glede k. dra je bilo lani eno najbolj kritičnih doslej. Dotok novih je skromen in je nejasno, kako bo v bodoče. Vzroki pomanjkanja so znani: nočno delo, izredne službe, delo ob praznikih, nizke plače in stanovanjski problemi. Šest miličnikov ima nerešeno vprašanje stanovanja, štiri z družinami pa so sploh brez nje. Tako stanje lahko reši le občinska skupščina, če bo dodelila miličnikom vsaj štiri dvosobna stanovanja, ki so nujno potrebna.

MILOVAN DIMITRIČ

Peteršiljkova družina na izletu ali poprečni Slovenci v naravi

Oče Peteršiljek se je odločil, da bo nedeljo preživel v naravi, in to tako, da bo cel dan na zraku. Novico je objavil slovesno v petek pri večerji. Seveda je s tem navdušil mlajša Peteršiljkova, 15-letnega Jakca in leto dni starejšega Tine, ki se svoj živni dan nista bila - razen med počitnicami - v naravi. Manj je bila navdušena starejša Peteršiljkova hči Micka, ki je strokovno ugotovila, da s svojim zaročencem ne bo mogla ta dan v kavarno, iz nje v kino, od tam pa na ples v disco, kjer je tako prijetno zakajena atmosfera. Še manj pa je bila navdušena mati Peteršiljkova, ki jo je po družinski funkciji doletela naloga, da pripravi hrano za gurmansko razpoložena soproga in še večjo skrb ji je nalagala hčerkinja dieta, katere se je strogo držala, saj ni smela pridobiti niti grama teže. Mimogrede povedano, dieto je odkrila v super reviji za ženske ELE-ONA, čeprav je šla ta že po gobe, vendar pa jo je izbrskala v neki knjigarni po smešno nizki ceni. Sploh je bila Micka na veliko žalost očetove denarnice na tekočem z modro in dietami, skratka, na materin ponos je živela izredno zdravo.

Oče Peteršiljek je imel ugleden položaj v svoji delovni organizaciji in s tem tudi temu primeren dohodek, mati Peteršiljkova pa prav tako. Zato je slednja rada pokazala to sosedom, ki so bili redno obveščeni o napredovanju njihovega standarda. Tako je prišlo lepo nedeljskojutro. Mati je zložila v prtljajnik novega forda, ki je po Jakcevih besedah vlekkel ko zmaj, izdatne količine hrane. Oče si je dal opraviti z mrežo za pečenje čevapčičev in ogljem ter si je pri tem mimogrede umazal srajco. Jakec je pregledal športno opremo, Tine pa je imel na skrbi tranzistor, po Mickinem mnenju neobhodno potreben kvizit za preživetje lepega nedeljskega dne. Skratka, vse je bilo nared, da preživijo Peteršiljkovi prijeten dan. Na koncu je iz hiše priskakljala še Micka v novem športnem kompletu s čevlji z dvocolskim podplatom, katere je nalašč za to priložilo kupila v znanem butik.

Oče je sedel za volan, motor je prijetno zapel in odbrzeli so iz mesta po ravni cesti proti hribom. Jakec je ugotovil, da je na najvišjem hribu postavljena antena in da je verjetno TV, Tine je opazil, da so po polju razpredeni jarki in oče je strokovno razložil, da je to zaradi melioracije barja. Vse je bilo v najlepšem redu, le Micka je nekaj vihala nos. Nato so prispeli v ozko dolino, kjer je Jakec ugotovil, da je kakor kanjon. Mati ga je poučila, da

imamo Slovenci lep izraz za to, vintgar, vendar se, žal, v poplavi tujk izgublja, Micka pa je ugotovila, da je njej vsekakor bolj všeč kanjon, kajti na ta način nas lahko razumejo tudi tujci.

Vse bi bilo v redu, če ne bi bil zaprt turistični dom. Oče je nekaj robantil o neposlovnosti, pivu in da se kaj takega v inozemstvu ne bi zgodilo. Potem je pogladil mimo znaka Prepovedano za ves promet, pri tem prisilil nekega cepca, da je splezal na nasip, malo dalje pa še neko družino, da je poskakala v grmovje. Mlajša Peteršiljkova generacija se ni še nikoli tako zabavala kot takrat. Toda kmalu se je zataknilo. Tolpa petih ali šestih frkelj in pobalinov v gozdarjih, s klobuki in nahrbtniki se ni in ni hotela umakniti. Očetovi od dela razvrzani žveci so začeli popuščati. Besno je pritiskal na trobljo. Toda s tem je izzval prav nasprotno reakcijo pobalinov. Le-ti so se mimo ustavili, eden med njimi pa je stopil mimo k avtu in opozoril očeta, da je tu prepovedano voziti. Besno in nervozno je oče zavpil nanj nekaj, kar je pomenilo, naj nekam gre ali nekako tako. Poba je še nadalje nekaj tečnaril, da ga samo opozarja, pa mu je oče odgovoril, ob prikimavanju vne družine, da jim bo že pokazal kdo je in da ga gorska straža in skavti prav nič ne brigajo. Po tem neljubem incidentu so bili Micka, Jakec in Tine s strani očeta deležni moralnega nauka, kako lepa beseda lepo mesto najde in naj nikoli ne bodo tako vsiljivi do tujih ljudi, ki si želijo samo počitka. Mati pa je dodala, da pravzaprav nikogar ne briga, kje vozijo s svojim avtomobilom in sploh, kaj se smrkavce briga, kaj je prepovedano in kaj ni, saj današnja mladina tako ali tako nič ne upošteva.

Peteršiljkovi so zapeljali avto na majhno jaso ob vodi in kmalu pozabili na neprijeten dogodek. Pri urejanju prostora je vzel v roke vaje oče in kmalu se je lahko mimo zleknil v ležalni stol in si privoščil dobroto, ki mu jih je pripravila njegova skrbna soproga. Micka si je po svoje uredila počitek: zleknila se je na travo in na ves glas privla transistor, ki je oddajal zadnje dosežke zabavne glasbe. Njeno široko srce je poklonilo nekaj te glasbe vsem tistim v bližini, ki niso imeli transistorjev.

Tine in Jakec pa sta brcala žogo, ki je nekajkrat priletela na sosednjo jaso in preplašila sosednjo družbo. Končno je žoga treščila sredi Peteršiljkove kamp mizice in tam naredila razdejanje. Zaradi tega je bila uničena očetova priljubljena jed.

Oče je ukazal prekiniti igro, mati pa je ostala zmetala v grmovje in lepo očistila mizico, saj kmalurni ljudje jedo v čistem.

Kmalu se je tem stvarjem v grmovju pridružila kopica odpadkov in nekatere so obvisle celo v vejah in s tem lepo okrasile okolje. Skratka, mi nismo uživali samo Peteršiljkovi, ampak tudi mlade ostali mrčes, ki je odkril v odpadkih važen člen prehranjevalni verigi in zato tudi vir izdatne hrane.

Oče je raznetil oglje in pričel s peko čevapčičev. Vneto je pekeli in pri tem še bolj vneto postalo prenos nogometne tekme. Njegovi ljubljenci Zeleni so prav tedaj krepko pritiskali na gol Rjavih tedaj je oče za trenutek pozabil na peko. Posledično je bila, da se je meso spremenilo v oglje in oče ne mara oglja, ga je ročno zagnal v travo. Sij je pa naložil na mrežo novo meso.

Transistor je zopet veselo prepeval, ko se je domislil, da ima idealno priložnost oprati se v avto. Previdno ga je zapeljal v plitvo vodo in nežno pričel prati. Kmalu se je železna priložnost družinskega standarda lepo svetila v soncu, po vseh pa so igrali čudoviti mavričasti kolobarji olja se lepili na skale in redke kopalce, ki so namočili svoje noge v vodo. Oče je bil sila zadovoljen pogledu na jeklenega konjička, ostali pa so opazovali krasne pojave v vodi.

Popoldan so pridrveli mimo tisti pobalini, posedli ob vodi in pomalicali. Jakec jih je zvedel opazoval in ni mogel razumeti, zakaj so po k. čani jedi zakurili ogenj in nanj zmetali vse odpadke. Ogenj je dogorel, fantje pa so nato skupaj zasuli s kamenjem. Jakcu se je vse to četje čudno zdelo, saj je lažje vse skupaj pustiti tam ali pa zmetati v grmovje. Vprašal je mamo zakaj so tako storili, pa ga je le ta poučila, verjetno iz objestnosti, ker kaj bolj pametnega niso imeli početi.

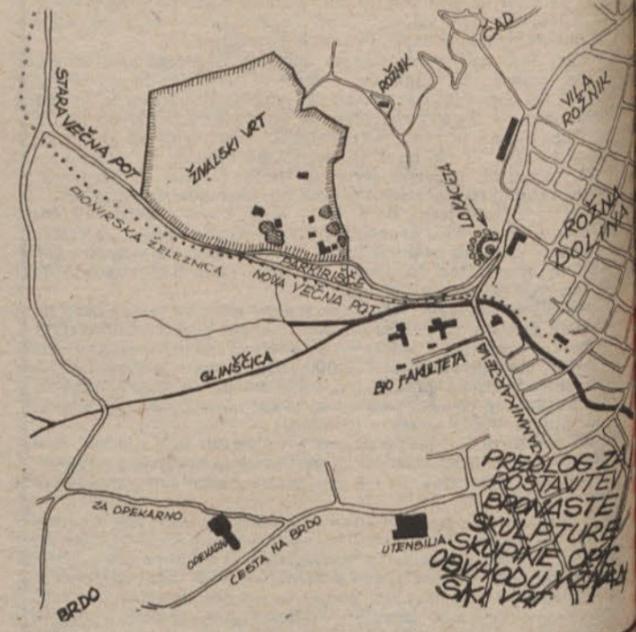
Sonce se je nagnilo k zatonu in družina se odpravila proti domu. Za njimi je ostala jaso, jasi pa strgan časopis, nekaj oglja in pepela, ki so polivinila in razbita pivovska steklenica, ki je po očetu iz rok. Kratkotako, Peteršiljkovi so pr. živeli lep dan in so bili sila srečni, pa niso imeli edini. Kar poudite malo ven iz mesta v gozdovod ob potoke ali reke in povsod boste odkrili marš. cije, ki so jih pustile brezštevile, prav tako strokovne družine.

IZTOK TRČEK

Predlog »Naše komune«

Akad. kipar Janez Boljka je še kot študent dobil Prešemovo gradno za plastiko, v kateri se v gruči stiska skupina opic. Kip hrani original, edini odlitek v bronu pa je že postavljen nekje v Švici. Avtor je pripravljen odstopiti svojo plastiko brezplačno Zivalskemu vrtu v Ljubljani, naš urbanistični strokovnjak Stanič pa si jo je zamislil postavljeno nekoliko bliže Rožni dolini okrac in kot napoved ter povabilo v bližnji Zivalski vrt. „Naša komuna“ posreduje dvojni predlog našim bralcem v razpravo odgovornim dejavnikom v premislek.

MILICNIKI POSTAJE VIČ-RUDNIK SO ŽE PRIJELI GOLJUFA

VOŽNJE ZASTONJ JE KONEC

Milicniki postaje milice Vič-Rudnik so v tem mesecu spet zabeležili veliko zmago v boju proti vseslovenskima goljufoma. Čeprav storilca nista ogoljufala družbe za več sto milijonov, pa je to lep uspeh, saj sta delovala po celotni Sloveniji, vendar ne dolgo. V manj kot tednu dni so ju miličniki s postaje Vič že imeli v svojih rokah in oba goljufa predali javnemu tožilstvu. Za kaj je šlo?

Ce najprej predstavimo oba storilca, to sta: MILAN RADAKOVIČ, ki je bil že kaznovan zaradi zatajitve, sedaj pa bo odgovarjal zaradi tativne in goljufije, in FRANC POČKAR, ki je bil tudi že obsojen zaradi zatajitve, sedaj pa bo zaradi goljufije. Oba storilca sta iz Ljubljane, vendar sta goljufala po različnih krajih, največ pa po Ljubljani. Pri tem pa so osumljeni, da so jima pomagali tudi naslednji uslužbenci črpalke Petrola: Mitja S. s črpalke na Zupančičevi 17, Ignac M. s črpalke Celovška II. 251 in Boris O. s črpalke v Samovi 2. Vsi trije bodo odgovarjali pred sodiščem zaradi majhne goljufije, ker so pomagali storilcema Radakoviču in Počkarju.

Milan Radakovič je letos konec marca ukradel iz kombija pekarnice Center prometno dovoljenje. S tem prometnim dovoljenjem je nato Radakovič skupaj s Počkarjem tankal zastonj bencin na različnih črpalkah. Radakovič, ki je bil prej zaposlen pri pekarni Center, je vedel, da ima ta delovna organizacija sklenjeno pogodbo s Petrolom o nabavi bencina na podlagi prometnega dovoljenja in je to izkoristil.

Prve poizvedbe miličnikov so pokazale, da sta v nekaj dneh, dokler ju niso odkrili, ogoljufala črpalke Petrola za 468 litrov bencina in nekaj litrov olja. Kasnejša preiskava je pokazala, da je ta številka mnogo višja. Goljufa sta na podlagi ukradenega prometnega dovoljenja jemala bencin vstopovod: po Ljubljani, v Senožečah, Dolenjem Logatcu, Medvodah, Črnomlju, Celju in Domžalah. Uslužbenci so bili večkrat malomarni in se niso prepričali, za kakšen avto rabita goljufa bencin. Radakovič in Počkar sta največkrat prišla na črpalke s posodo za bencin in vzela bencin na podlagi ukradenega prometnega dovoljenja, avto pa sta pustila v neposredni bližini črpalke. Če ju je kdo kaj vprašal, sta pojasnila, da sta ostala brez bencina na cesti. Zadeva se je

prvič zataknila v Medvodah, kjer je bil črpalkar pazljiv in si je zapisal na račun registra število Radakovičevega avtomobila, saj se številka ujemala s prometnim dovoljenjem. Tako sta jemala bencin, račun pa prihajali na naslov pekarnice Center. Na računih oziroma dobavninah sta pr. narejala podpise šoferjev pekarnice Center.

Največkrat sta tankala na črpalke v Zupančičevi ulici, šestkrat ali sedemkrat. V tem času sta se tudi toliko spoprijateljila z Mitjo S., da so oškodovani pekarnice Center oziroma Petrol še za več. S črpalkarjem sta se dogovorila, je napisal račun za nekaj deset litrov bencina, dejansko pa ga je iztočil le liter. Denar so si razdelili. Mitja S. je sodelovanje sicer zanikal, vendar Radakovič nesporno bremeni. Ignac M. je dejanje priznal (to, da je imel račun), vendar je pri vsej stvari bolj malo udeležen, saj si menda sploh ni kaj dosti na jasnem, za kaj gre. Denar je pustil nekaj dni v predelu in potem sta si ga s sodelavcem razdelila. To se je zgodilo le enkrat.

Veliko več pa sta goljufa poslovala očitno z Borisom O. s črpalke v Samovi, saj so tam večkrat delili denar za neiztočeni bencin. Računi kažejo, da sta goljufa tam tankala okoli 150 litrov bencina. Radakovič trdi, da sta denar razdelili z uslužbencem, ker sploh nista vzela več bencina, kot je bilo litrov. Ignac O. zanika kakršnokoli sodelovanje.

Tako sta se goljufa vozila na račun Petrola, oziroma pekarnice Center, pa denar sta si pridobila na ta način. To je resno opozorilo črpalkarjem, da treba paziti na to, komu izdajajo bencin na podlagi prometnega dovoljenja.

Klobučič vse zadeve se je začel odmotavati, ko je pekarnica Center pripravila krajšo prometnega dovoljenja. To so opazili, ko so začeli prihajati računski prijave do konca akcije je minilo le nekaj dni. V tem času so miličniki izsledili oba goljufa in podali ovadbo javnemu tožilstvu, ta pa jo je tudi posredoval sodišču. Vsi ovađeni se bodo morali zagovarjati.

Kot trenutno kaže, je znan dokončen obseg delovanja in akcij obema goljufju, saj račun na naslov pekarnice Center ne prihajajo več.

MILOVAN DIMITRIČ

Grem, greš, gre — v kino

KINO VIČ NA »GENERALNI« — SLOVESNA OTVORITEV S »CVETJEM V JESENİ«

To menda že veste: dvorana kina Vič je znotraj razvalina. Zdaj tam kopljejo, vrtajo, rušijo, odstranjujejo, odmetavajo in odvažajo. Tam je vsa tista majhna vojska gradbenih delavcev, ki postavljajo novo kinematografsko dvorano — zdaj jo že zares imenujejo „nova Komuna“, saj bo ena najmodernejših, če ne najmodernejša ljubljanska dvorana. In zadržali so nam, da bo gotovo najkasneje do 15. oktobra. Na upravi pa upajo, da bodo novi kino Vič slovesno odprli z domačim barvnim celovečernim filmom „Cvetje v jeseni“, ki je še kot TV-nadaljevanje vzbudila med slovenskimi gledalci ogromno zanimanje in že doslej prejela nekaj nagrad. Film, ki ga je iz TV-nadaljevanke zmontiral njen realizator Matjaž Klopčič, pa bo zastopal slovensko filmsko proizvodnjo skupaj s Kavčičevim „Beguncem“ na letošnjem jubilejnem XX. jugoslovanskem filmskem festivalu v Puli. Torej: če se kje le ne bo zataknilo (saj veste, kako je danes z gradbeniki!), bo kino Vič nared najkasneje do 1. novembra.

Pa ko smo že pri Puli — tudi Kavčičev „Begunc“ je pripravljen. Na scenarij Marjana Rožanca in ob mnogih dodatnih „adaptacijah“ ga je posnel Janez Kavčič, za kamero je bil Jure Pervanje, glasbo je prispeval Janez Gregorc, igrarjo pa „ruska Jugoslovanka“ Ljudmila Lisina, Boris Cavazza, Rade Serbedžija, Majda Potokar in vrsta slovenskih igralcev. Film (znova) obravnava temo medvojnih dilem „pro in contra“.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI JULIJA IN AVGUSTA

UNION ponuja tri westeme: PETROLEJARKE (Brigitte Bardot in Claudia Cardinale), MESTO, Z IMENOM BASTARD ter PLACANEC INDO BLACK. Ljubitelji melodram si bodo ogledali film HEINTJE — SONCE BO SPET SIJALO in še angleški film MADE, DEKLE Z OTROKOM. Na svoj račun pa pridejo tudi oboževalci Jamesa Bonda — Seana Conneryja v pustolovskem filmu DIAMANTI SO VEČNI.

Zahtevnejši gledalci se „zatekajo“ ponavadi v KOMUNO, kjer bo v obeh vročih mesecih videli to-le: Simone Signoret in Alain Delon v francoskem filmu VDOVA COUDERC, italijanski politični film PRIMER MATTEI režiserja Francesca Rosija, zgodbo o „najpomembnejšem Italijanu, ki je po Marcu Polu prišel na Kitajsko“, kot je o njem povedal Cu En Lai, nato francoski filmski „razuzdanko“ RAFAEL ALI RAZVRATNIK režiserja Michela Devillea, pa domači film RUMENA z Ružico Sokič v glavni vlogi (tudi ta film bo letos v Puli), nadalje ameriško družbeno dramo (rasna nestrpnost) ZGUBLJENI (Sidney Poitier v glavni vlogi), pa nizozemsko komedijo ZAPISKI PROSTITUTKE in naposled ameriški film VAGONARSKA BERTA, film o „divji puncu, ki je umrla še prej, ko se je prav rodila“.

Za ljubitelje vojnih spektaklov pa napovedujemo 4. in 5. del velike ruske filmske epopeje OSVOBODITEV režiserja Jurija Ozolova: 4. del ima naslov BITKA ZA BERLIN (osrednja osebnost je maršal Žukov), 5. del pa naslov PADEC BERLINA.

Tistim, ki se tudi v najbolj vročih mesecih ne odrečejo filmu, želimo veliko zabave.

M. L.